

Serie nouă
martie 2014

3

(CLII)

36 pagini

10 lei

Am

MUZICALĂ

ACTUALITATEA

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:
Rigoletto la ONB
Adio, Nicolae Herlea!
Remember Elena Cernei
Amintirea lui Mandy (I)
Viitorul muzicii ușoare românești
Primul nostru "Cerb de aur" (VI)

În imagine: Elena Cernei,
în rolul Ameneida din opera Aida de G. Verdi
Metropolitan Opera, New York

Scop și ideal

Liviu DĂNCEANU

E bine în artă să nu confundăm idealurile cu scopurile. Scopul, în general, ține de eficiență; idealul de gratuitate. Dacă primul reprezintă un țel intermediar, al doilea este țelul ultim. Ca să scurtez, scopul e mai aproape de materie decât idealul, care este, în principal, o investiție a spiritului.

De multe ori, noi compozitorii spunem: îmi doresc mult ca ultima mea lucrare să aibă succes. Este, într-adevăr, un scop și nu un ideal. Vicios ar fi să afirm că idealul meu este ca opusul pe care tocmai l-am isprăvit să repurteze succes.

Asta pentru că succesul e un fenomen colateral, de loc obligatoriu, al reușitei. El nu trebuie să fie un ideal (nici nu poate fi), ci, eventual, un derizoriu scop de moment.

Altceva e când îți propui ca muzica ta să dobândească acea sinceritate și autenticitate capabile să o personalizeze la modul peremptoriu. Abia aici recunoaștem idealul. A încurca idealurile cu scopurile înseamnă a gestiona greșit atât circumstanțele indezirabile, cât și proiectele cele mai atractive. Ratarea acestora din urmă poate surveni și din credința că, odată finalizat proiectul, idealul a fost atins. Nimic mai riscant, căci, probabil, cel mai performant moment al unei compoziții e acela în care aștepți încă să o așterni pe foaia cu portative. Deducem de aici că virtualitatea e mai aseptică decât actualitatea.

De multe ori aspirația către ideal e mai puțin tensionată în raport cu cea care arondează scopul. În vreme ce formularea idealului se face cu o anume destindere, chiar discreție, identificarea și, mai ales, atingerea scopului se realizează îndeobște sub semnul unui stres solemn, a unei crispări paralizante, cu un uriaș abuz de protocol. Nu degeaba se spune că scopul e dramatic, iar idealul grațios. Așa cum dramatic este jocul cu ingeniozitatea (despre care Andrei Pleșu spunea că e combinatorie), cu virtuozitatea sau doar cu dexteritatea, în timp ce exercițiul creativității este, evident, plin de suplețe și grație. Silogistic vorbind, nu ne rămâne decât să constatăm asocierea scopului cu virtuozitatea și a idealului cu creativitatea.

Ar mai fi ceva: scopul e uneori zgomotos, lansat "în atac", alteori e în stare, de dragul reușitei, să "armonizeze" simplificator complicațiile caracteristice antinomiilor sonore. Idealul, dimpotrivă, e mereu în expectativă, amintindu-ne însă ciclic deviza creatorului conform căreia el este ceasul deșteptător într-o lume care vede în condiția artistului un revoltat de meserie. Iar dacă scopul permite țopăirea eficace printre variile variante de expresie emane de marea globalizării, idealul are un flux, o autoritate și o forță afirmativă ce nu permit nici tatonările, nici derogările.

Cu toate acestea scopul e mult mai ușor de recunoscut decât idealul. Pesemne că explicația constă în criza de

Photo: Mihai Cimmar - 2014

identitate. Compozitorii nu mai știu să deosebească masca de chip. În cazul muzicii, masca e ceea ce se relevă, iar chipul ceea ce se relevă. Masca are întotdeauna nevoie de companie (acompaniază ceva sau pe cineva). Chipul slăvește soliloquul, suferind cumplit când își pierde singurătatea. Atunci nu mai are viață interioară. Or, un compozitor care nu e destul de singur, care nu mai are viață interioară, care devine un tonomat public ori exclusiv o prezență civică, are toate șansele să-și piardă chipul. Fie el angelic sau demonic. La limită, cred

că putem chiar forța o anume analogie, pe de o parte între scop și reprezentările demonice și, pe de altă parte, între ideal și "practicile" angelice. Lasă că, așa cum spunea Claudel, în vreme ce îngerii procedează prin "inducție" (se distribuie asemenea curentului electric), demonii funcționează prin "seducție" (te înhață, te ispitesc). Însă chiar fiind inductiv (idealul) ori seducător (scopul) e normal să faci tot ce poți pentru a le supraviețui, dar să nu vrei supraviețuirea cu ori preț.

DIN SUMAR

<i>Rigoletto</i> la ONB	2-3
Balet	6-7
Concerte sub... lupă	9-11
Remember Elena Cernei	12
Adio, Nicolae Herlea!	14-15
Punctul pe j... azz	18-19
Istorii neromantate (IV)	22-23
Pe scene	24-25
Premiere	26-27
Femina	28-29
Concerte	30
Recenzii	31
Amintirea lui Mandy (I)	32-33
"Cenușa timpului"	35
Muzica pe micul ecran	36

Chicago Post

Norela Liviana COSTEA

Rigoletto: o poveste transpusă din secolul al șaisprezecelea în secolul al douăzecilea, din Italia în Illinois. Verdi a fost reinterpretat în manieră aproape cinematografică de regizorul australian Stephen Barlow, pe scena Operei Naționale fiind inserate o mulțime de elemente noi, inovatoare, sau pur și simplu diferite față de concepția tradițională, elemente care însă nu voalează semnificația acțiunilor dorite a fi reliefate de compozitor.

Elemente noi vom găsi pe tot parcursul operei, și în materialele de promovare – de la afiș la teasere și masivitatea cu care a fost promovată această producție, nouă pentru teatrul liric din București și nu numai – dar și în soluțiile regizorale, de scenografie, coregrafie și lighting design.

Stephen Barlow pune în prim plan ironia dorită de compozitor, concentrând acțiunea operei într-o multitudine de acțiuni, atitudini, gesturi care nu fac decât să

Martin Fülöp

adâncească această prăpastie între muzica – foarte melodioasă, romantică, dorind de fericire – și acțiunea operei – lipsită de curăția dragostei, diformă (în sensul literal al cuvântului), sărăcită de sentimentele nobile.

Scenograful Yannis Thavoris încadrează toate acestea în decorul douăzecist, astfel că în loc de palatul Ducelui vom avea un bar – sugestiv mascat de o firmă de pompe funebre, în interiorul căruia în primul tablou al primului act (ironic

sau nu?) intră patru gropari cu un coșciug, în care se găsește de fapt sticle de whisky. La finalul deceniului doi al secolului trecut, prohibiția făcea din Chicago locul ideal pentru contrabanda cu alcool și inevitabil pentru prostituție și crime comandate. Acest context justifică alegerea regizorului pentru opera Rigoletto.

În coregrafia semnată Victoria Newlyn este interesant de observat dansul de cabaret cu mișcările și costumele specifice, sincronizat muzicii lui Verdi. Pe lângă acesta, mișcările soliștilor și ale corului sunt naturale, nu ies în evidență tocmai prin „normalul” care le caracterizează, la fel ca luminile – masterizate de Warren Letton –, care nu fac decât să evidențieze unele aspecte, lăsând altele în umbră, creând în acest fel o imagine naturală. La această impresie au contribuit și dirijorii: maestrul Stelian Olariu conducând corul într-o execuție omogenă și expresivă, a cărui prezență a fost remarcabilă la fiecare intervenție, și Cristian Sandu, sub a cărui baghetă instrumentiștii au format o orchestră încheată, care a urmărit atent parcursul soliștilor, făcând față și la decalaje (atent manageriate de dirijor).

Distribuția rolurilor a fost aproape în întregime formată din artiști invitați – atât din țară cât și din străinătate, și s-a bucurat de două distribuții.

În ultima din cele patru seri în care s-a desfășurat spectacolul, în rolul lui Rigoletto s-a aflat clujeanul Martin Fülöp. Deși a avut unele momente ezitante din punct de vedere intonațional, vocea, dar și calitatea interpretării și a jocului, îl califică pentru rolul bufonului, pe care îl redă obscur și luminos, crud și iubitor, aprig și vulnerabil.

Italianca Romina Cascucci a adus pe scenă o Gilda mai matură decât cea cerută de rol. Vocea „mare” și din acest motiv dificil de manevrat, i-a făcut personajului adolescentei o intrare în scenă aproape ostentativă. Însă în acea seară, registrul acut a fost impresionant, salturile (în special cele din aria *Caro nome*), executate precis, fără probleme intonaționale, iar avantajul interpretării în limba maternă a adus multă expresivitate textului.

Ducele – adus pe scenă de Paul Tabone, și el australian –, a fost cea mai surprinzătoare apariție din punct de vedere fizic.

Tenorul are timbru vocal plăcut, și interpretarea celebrei arii *La donna e mobile* a fost efectuată fără dificultăți, vocea rămânând clară din punct de vedere timbral. S-au putut observa însă lipsuri la nivel de tehnică vocală, care au dus la dificultăți în ce privește precizia intonațională.

Sparafucile și Maddalena au creat, în seara de 23 februarie un cuplu mafiot în adevăratul sens al cuvântului. Basul Petre Burcă a adus pe scenă figura caracteristică unui criminal de profesie; iar despre mezzosopra rusoaică Polina Garaeva, se poate spune că a fost cel mai bine atribuit

Paul Tabone

rol. Deși rolul (Maddalena) nu face parte din cele principale, Polina Garaeva s-a făcut remarcată printr-o atitudine potrivită în toate ipostazele lui (din actul II și până la finalul operei); cât despre execuția vocală, aceasta a fost la rândul ei seducătoare, convingătoare, agresivă, adaptându-se cerințelor libretului.

Îmi rămâne însă întrebarea: în ce măsură publicul care asistă la asemenea producții înțelege concepția regizorală? Ori vine alimentat doar de curiozitatea pe care o generează o scenă aluziv sexuală? Este oare publicul autohton educat suficient în această latură a teatrului liric?...

Rigoletto este primul dintr-o serie de spectacole cu producție și distribuție internațională. După prezența foarte numeroasă a publicului, timp de 4 seri la rând, este evident că vor mai urma și altele, cel puțin la fel de apreciate.

Ducele gangster

Octavian URSULESCU

Sosit din timp la spectacol, ca să pot parca liniștit, am avut timp berechet să răsfoiesc bogatul material tipărit oferit de gazde. Dar ce zic eu bogat? Un caiet bilingv voluminos, tipărit în incredibile condiții grafice (în care sunt menționați absolut toți angajații Operei!), plus un așa-zis ziar „Chicago Times”, menit să facă recordarea la epoca propusă de regizor, plus un pliant cu distribuția seriei! Când la mai toate teatrele din țară nu există nici măcar un modest program de sală... Dacă așa avea de făcut un reproș mic este că „Actualitatea muzicală”, care a fost mereu o oglindă a realizărilor ONB, lipsește dintre partenerii media. Mă refeream la Chicago (este Revelionul

anului 1929, în plină prohibiție) și am constatat surprins cât de tare seamănă Paul Tabone (Ducele) cu personajul la care se face trimitere, Al Capone! Nu e „tânăr și frumos” (decât poate tânăr...), cum ne asigură Gilda, dar poate e mai bine așa: publicul, mai ales cel feminin, este greu de convins că un domn chipeș poate avea un suflet hain... Despre realizare în sine, aplaudată în picioare minute în șir de spectatorii entuziaști, se vor fi exprimat criticii de specialitate. Personal vreau să remarc câteva aspecte ce țin de ospitalitatea caldă pe care am resimțit-o la tot pasul: cu cele patru baruri elegante, garderobe rapide, personalul super-amabil, zona VIP (cu parcare și facilități aparte), pe de o parte, precum și prin această montare impresionantă, cu numeroși invitați, inclusiv de peste hotare, ONB se dovedește a fi de departe nr. 1 între instituțiile de spectacol din România, putând sta cu fruntea sus alături de orice teatru liric prestigios din Europa!

Uite că se poate!

Virgil OPRINA

Fiind balcanici, bogați așadar de la natură, suntem predispuși la concesiile, deși acestea au tot mai puțin ce căuta în ecuație atunci când vorbim despre performanță în general, inclusiv cea artistică. De aceea, orice demers cultural și artistic generator de performanță, apare în lumea noastră mai mult pe seama unor individualități și foarte rar în dreptul unor ansambluri artistice mai mari.

În ultima vreme însă, mentalitățile – de voie, de nevoie – tind să se schimbe, lent, ce-i drept, și la noi. Astfel, după o serie nemaintâlnită de ani buni, de săli arhipline la stagiunea Orchestrelor și Corurilor Radio, un alt eveniment s-a anunțat publicului prin

Petre Burcă, Martin Fülöp

intermediul unei campanii intense și convingătoare, cu un mesaj distinct, provocator și afișat nu pe toate gardurile murdărilor și mai mult orașul, ci în locurile special amenajate, de unde publicul potențial le putea admira la adevărata lor valoare.

Din nou, Opera Națională București a dorit să-și afirme vocația de instituție creatoare de evenimente culturale de anvergură, care chiar dacă își propun o largă adresabilitate, nu fac rabat de la calitate, ba chiar din contră, își propun o procedură de producție artistică menită să aducă opera bucureșteană în poziția de instituție de cultură de rang european. Sub aceste premise a apărut astfel prima producție de operă acreditată de noua echipă managerială a Operei Naționale din București, cu o provocare care a plasat capodopera verdiană *Rigoletto* într-o atmosferă „marca Chicago 1920”, în care avatarurile prohibiției au netezit drumul spre o funestă celebritate marilor gangsteri precum cea a legendarului Al Capone, readus de regizorul Stephen Barlow în hainele Ducelui de Mantova.

Dar să o luăm cu începutul, care în cazul noului *Rigoletto* a însemnat – după preliminariile concepției regizorale –

perioada de casting internațional și orchestrarea unei campanii de promovare a ideii noului spectacol, care nu știm cum, dar au întors parțial fața de la compromisul „de criză” care umbrește viața culturală a întregii țări. Lista de invitați, respectiv scenografia: Yannis Thavoris, lighting design: Warren Letton și coregrafia: Victoria Newlyn au completat alături de dirijorul Cristian Sandu și de maestrul de cor Stelian Olaru echipa de realizatori a unui spectacol care constituie – fără nici o îndoială – un prag profesional și mai înalt, atins nu doar de o sumă de individualități (protagoniștii fiind în cea mai mare parte soliști invitați) ci de toate echipele profesionale ale Operei Naționale București, de la cele artistice, din care orchestra și corul merită din nou toate aplauzele, la cele tehnico-artistice, care au putut să recreeze o viziune scenografică și de iluminare coerentă, inteligibilă, dinamică, modernă și în consensul viziunii regizorale.

După vizionarea spotului video, a video-reportajului de presă, a fotografiilor, a programului de spectacol și a celui de sală, așteptările erau așa cum trebuie să fie, la mare înălțime. În foaiere – eu am fost la cea de a cincea reprezentație – senzația de public nou, genul celor care își fac fotografiile cu „acest loc minunat, dar până acum nevizitat” dovedește din nou că impactul rețelelor de socializare reprezintă o posibilă cheie a succesului artelor spectacolului în viitor.

Cei mai avizați, mai mult sau mai puțin critici, aveau – cum e și firesc – un alt tip de așteptare, dat de faptul că orice schimbare de paradigmă, mai ales în cazul unei montări originale cum este cazul actualului *Rigoletto*, reprezintă un dans pe sârmă, privit dintotdeauna chiar dinaintea primului gong ca un incitant act de curaj de către unii, sau ca pe încă un pumn de praf în ochii unui public tot mai ignorant, act de crasă incompetență managerial - artistică de către alții.

Personal, cred că fără acte de curaj, în general, am fi rămas încremeniți în veșnicul somn al rațiunii, cel fără de vise și de povești, de aceea m-am bucurat să aud că încă de la primele acorduri orchestrei „îi e tot mai bine”, că primul tablou îmi dă o senzație reconfortantă de deja-vu – *Unora le place jazz-ul* – și că muzica lui Verdi și personajele libretului lui Piave care au văzut lumina rampei sub bolta aurită a Teatrului La Fenice în 1851 pot căpăta o viață nouă în 2014, undeva pe malurile Dâmboviței, tot într-o atmosferă de „care pe care”, dar cu pistoalele mai la vedere, așa cum stătea bine „ducilor” din America începutului de secol XX.

Dacă pariul pus de *Rigoletto* este acela de a ține publicul cu sufletul la gură și

de a-l fermeca cu aceleași povești, dar mereu spuse altfel, atunci vorbim despre un pariu câștigat în favoarea unui public nou, pentru care poate că *sumum*-ul în materie de spectacol erau filmele 3D văzute la mall și care acum au plecat tot mai convinși că asta nu e totul.

Spectacolul nu este nicidecum perfect. Chiar dacă din punct de vedere „procedural” a fost conceput după o rețetă care aduce cu producțiile marilor teatre de operă, actualul *Rigoletto* reprezintă vremurile și locul în care a fost montat, în care atenția noastră, a tuturor, e tot mai mult acaparată de paza flancurilor și mai ales a spatelui. Din acest punct de vedere, plasarea acțiunii în mediul celui mai iute de pistol al anilor '20 din „îndepărtata Americă”, este mai mult decât potrivită.

Acest spectacol impresionează plăcut, prin modul în care este creat câmpul de acțiune al personajelor, prin asumarea corectă, dar nu mai mult, a scenotehnicii, prin evidențierea dramei Gildei, sau prin anumite scene cu aport de creație regizorală precum cea a „exemplificării” răpirii Gildei sau scena finală. Tot așa, după gust – ca la operă nu? – pot exista senzații de neîmplinire față de condiția lui *Rigoletto* însuși, alături de o prestație vocală excelentă din partea lui Martin Fülöp, a cărui cocoasă a fost tratată doar ca un simplu accesoriu de costumație total ignorat în jocul și ținuta scenică, deși ar fi putut fi un prilej de savuroasă compoziție, menită să accentueze caracterul contorsionat și complexat al personajului, sau a modului în care Al Capone – Ducele, răspunde sau nu la testul credibilității vizavi de propria frumusețe care, conform libretului (supratitrat în română, așadar perfect inteligibil) i-a salvat viața.

Peste toate acestea însă, *Rigoletto*, noul spectacol al Operei Naționale București IMPRESIONEAZĂ și mai mult decât atât INCITĂ!

Nici că se poate propagandă mai bună vizavi de dorința spectacolului de

Scena din actul 1

operă de a deveni parte din viața culturală a tot mai mulți bucureșteni. Marele câștig al acestei producții este, cred, în plan imediat „Uite că se poate!”. Alături, se simte deja în aer un „Is yet to come...”, o urmare care va face tot mai puține concesiile lui „lasă că se poate și așa”.

Missa în si minor

cu Orchestra Națională Radio

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Unul dintre evenimentele muzicale de excepție din ultima vreme a fost audiția *Misei în si minor* de Bach, în compania Orchestrei Naționale Radio și a Corului Academic Radio, aflate sub bagheta lui Tiberiu Soare.

Încă de la început se poate afirma cu certitudine că această lucrare a lui Bach se înscrie printre capodoperele vocal-simfonice de tip religios din istoria muzicii, reflectând o anumită concepție a barocului muzical privind sacralitatea. Partitura este încărcată de simboluri sacre, folosind într-o derulare excelent gândită părțile importante ale messei catolice din biserică.

La 27 iulie 1733 Bach a înaintat curții regale poloneze și electorale saxone din Dresda, muzica unei messe pe care tocmai o terminase în calitate de maestru al capelei curții. Timp de zece ani cât a fost cantor la Leipzig, Bach s-a dedicat muzicii sacre. Această messă a fost compusă ca o missa brevis în timpul doliului național în urma decedării regelui Poloniei, August al II-lea.

Între 1747 și 1748, Bach a lărgit „*Missa brevis*” compusă din *Kyrie* și *Gloria*, adăugându-i părțile *Credo*, *Sanctus* și *Agnus Dei*. Lucrarea are o structură foarte bine gândită, cu o construcție de o rară frumusețe, mai ales a corurilor sale. În același timp, partiturile soliștilor au o coerență și noblețe de referință, punând vocile acestora în valoare.

Bach a lucrat părțile corale ca un meșteșugar înțelept și abil, corul devenind, după opinia noastră, interpretul principal al lucrării. Sunt celebre fugile sale corale, dar și dezvoltările majestuoase și impunătoare ale corului, însoțite de trompete și instrumente de suflat care conferă grandoare întregii partituri. Și în acest sens, se poate afirma că în această variantă, Corul Academic

Radio, condus cu măiestrie de maestrul Dan Mihai Goia, a demonstrat profesionalism și devotament angajat de a ne oferi pagini muzicale de referință.

Tiberiu Soare este un muzician tânăr, dar matur și continuu preocupat de a studia în profunzime partiturile pe care le execută. Ceea ce apreciem la

prezență din ce în ce mai pregnantă în domeniul operistic, fiind o muziciană cultivată și inteligentă care și-a folosit talentul într-o execuție a unei asemenea partituri; tenorul Lucian Corchiș, un artist rafinat, subtil, care a interpretat aria sa în stil liturgic, folosindu-și culoarea timbrală a vocii pentru a nuanța fiecare frază cu

Tiberiu Soare

el este acea dorință sinceră de a oferi publicului o viziune din perspectiva muzicianului modern a unor partituri clasice, ceea ce mi se pare un act de curaj. Și în acest sens, el a citit celebra partitură a lui Bach, capodoperă a barocului vocal-simfonic, într-o manieră personală, respectând însă, cu strictețe, gândirea marelui compozitor. Este foarte atent la nuanțele și culorile timbrale ale diferitelor partide instrumentale, a strunit suflătorii cu grijă și mai ales trompetele, pentru asigurarea unei calități speciale cerută de partitură. Mi-aș fi dorit, este adevărat, un surplus mai special de atmosferă sacră în execuția soliștilor într-o lucrare de o asemenea anvergură.

Echipa de soliști a fost omogenă, conținând nume importante din acest moment: soprana Irina lordăchescu, o muziciană sensibilă, rafinată, care pe podiumul de concert a demonstrat că este la fel de profesionistă ca și pe scenă; Mihaela Stanciu, folosită aici în calitate de sopran II, o artistă cu o voce cristalină, catifelată, sensibilă și, din păcate, nu suficient folosită în prezent; mezzosoprana Antoanela Bârnat, o

subtilitate; basul Ion Dimieru, revenit în țară din Germania, care a dovedit că stăpânește cu măiestrie vocea sa, într-o partitură atât de complicată și dificilă.

Programarea repertorială a *Misei în si minor* de Bach în apropierea sărbătorilor pascale reprezintă, într-adevăr, un frumos cadou făcut de formațiile muzicale Radio publicului avid de audiții-eveniment. Trebuie să mărturisim că această capodoperă a barocului se cântă foarte rar datorită dificultăților sale de execuție și mai ales a necesității de a găsi o echipă de soliști adecvați. Fără îndoială că interpreții din această variantă s-au străduit cât au putut, de a citi partitura cu respect pentru stilistica sa. Dar, cel mai important interpret, corul, a dovedit și de această dată că este un organism profesionist condus cu exigență de maestrul Dan Mihai Goia.

Prezentarea acestei capodopere în concert înainte de Paști constituie, în cele din urmă, un eveniment muzical cu o conotație specială de a readuce în fața publicului o asemenea lucrare într-o perioadă sacră. (Foto. Virgil Oprina)

Monografia unei “Dive” a scenei lirice românești

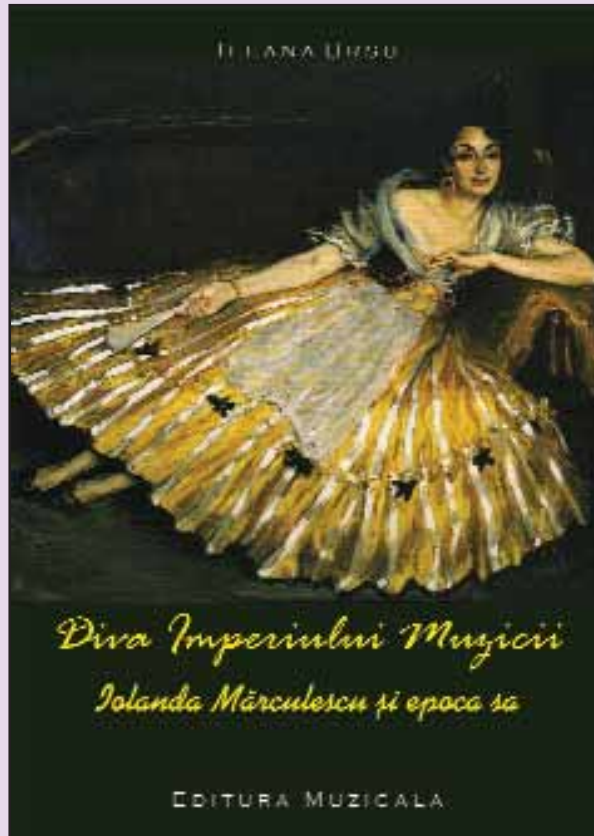
Viorel COSMA

Literatura “divelor” teatrului liric românesc a cunoscut în ultima vreme o suită de monografii și autobiografii de real interes național și universal, fiindcă nume ca Hariclea Darclee, Elena Teodorini, Viorica Ursuleac, Maria Cebotari, Elena Cernei, dar și Viorica Cortez, Virginia Zeani, Lucia Stănescu, Ileana Cotrubaș, au intrat de multă vreme în memoria artei scenei muzicale internaționale. Însă o carte/ eveniment, de peste 600 de pagini, publicată recent de Ileana Ursu la Editura Muzicală (2013), sub titlul *Diva imperiului muzicii*, consacrată sopranei Iolanda Mărculescu și epocii sale, cu greu poate trece neobservată în peisajul atât de colorat, diversificat, inundat de teze de doctorat al muzicologiei contemporane autohtone. Fosta redactor la Radiodifuziunea Română, stabilită de peste un deceniu și jumătate în Canada, provocată de invitația Universității americane din Milwaukee să scrie o monografie a profesoarei și cântăreței Iolanda Mărculescu, dar stimulată și de insistențele prof. G. Stoleriu, discipola regretatei interprete de odinioară a Operei Române, a dus la bun sfârșit o muncă titanică de explorare a unui fond documentar uriaș, pus la dispoziție de soțul solistei, supraviețuitor până în 1998, ambii “eroi” ai aventurii cărții necunoscând – din păcate – bucuria finalizării proiectului muzicologic.

Autoarea monografiei, Ileana Ursu, a alternat pagini de memorialistică și literatură autobiografică a Iolande Mărculescu de remarcabilă ținută stilistică, cu texte inedite personale de analiză profesională a vieții și activității artistice, științifice și pedagogice a cântăreței, oferind apoi cititorilor un material documentar impresionant de programe, spectacole, recitaluri, conferințe, emisiuni de radio și televiziune, cronici de presă românească și internațională, prezență la jurii și cursuri de măiestrie, participări la simpozioane, congrese și manifestări științifice, liste complete de premii, discuri și repertorii – într-un cuvânt o bogăție de date și izvoare grăitoare pentru cunoașterea unei personalități muzicale de primă mărime a artei lirice românești din sec. XX. O *Bibliografie* substanțială (și inedită pentru activitatea de

peste Ocean), un *Glosar* de termeni muzicali și un set de circa 100 de fotografii alb/negru și color – completează această “*Enciclopedie*” a Iolande Mărculescu.

Structura cărții se limitează la o succintă biografie introductivă a cântăreței, după care urmează două ample analize ale carierei artistice (400 de pagini), la est și vest de “cortina de fier” (cum titrează autoarea, ambele capitale), altfel spus, *înainte* de 45 de ani (în România comunistă, 1923-1968) și *după* această vârstă (în SUA, în lumea liberă, 1969-1992). Dacă în patrie, Iolanda Mărculescu s-a impus în domeniul artei lirico-dramatice (operă/operetă), în schimb peste Ocean a strălucit în genul cameral vocal (lied) și în activitatea didactică, științifică și regizorală. Ileana Ursu – ca autentic muzicolog de vocație – face risipă de fantezie estetică, de documente, valorificând inteligent fiecare sursă de informație, fiecare cronică, interviu, eveniment, prezență a Iolande în peisajul artistic al epocii. Este indiscutabil, cea mai temeinică contribuție a unui cercetător român din diasporă despre o interpretă care risca fără exagerare – datorită caracterului ei echilibrat și modestiei înnăscute – să intre în anonimatul păgubos al lumii dezinteresate de peste Ocean, iar pe meleagurile noastre să pătrundă într-o uitare nemeritată. Literatura cântărețelor noastre de operă (destul de bogată) *nu* cunoaște decât monografia Vioricăi Cortez, semnată de fostul ei soț, istoricul Adolf Armbruster, intitulată *Enciclopedia unei cariere* (1994) ce poate fi luată ca termen de comparație, însă deficitară în analizele muzicale. Citiți, de pildă, comentariile

înregistrării operei *Don Pasquale* de Donizetti (din Capitolul 11 al cărții *Diva imperiului muzicii*) și veți aprecia ușor virtuțile profesionale ale Ileanei Ursu în investigarea riguroasă a talmăcirii unei partituri muzicale clasice, de o manieră singulară. Poate că și studiile de canto din tinerețe ale autoarei și-au spus răspicat cuvântul în depistarea “secretelor” vocale ale Iolande, fapt esențial în “greutatea” finală a monografiei.

În încheiere, aș dori să fac o mărturisire emoționantă. Pentru mine, cronicarul care i-am urmărit cariera interprete de la debut, până la plecarea definitivă din țară, apoi *lexicograful* care i-am cercetat întreaga activitate artistică și pedagogică în vederea așezării în *panteonul* artei lirice universale, Iolanda Mărculescu *nu* a murit! Moștenirea ei artistică, întreprinsă admirabil în paginile cărții Ileanei Ursu, reprezintă “pașaportul” de rezistență peste timp a numelui Iolanda Mărculescu în *Cartea de aur* a muzicii românești.

N.R. Volumul de față a primit Premiul UCMR pentru istoriografie pe anul 2013

Patetica: dialog aristocrat Ceaikovski - Corina Dumitrescu

Doina MOGA

Nu cu mult timp în urmă, am avut în fine prilejul, să repet gestul atât de rar făcut în cariera mea de critic și anume, metaforic vorbind, să îmi scot pălăria în fața unui concept de spectacol în totalitatea lui (coregrafie, distribuție, scenariu, costume, lumini etc.). Lucru ce părea greu de imaginat, dat fiind că subiectul, respectiv Anna Karenina a lui Tolstoi, a fost pe parcursul timpului, subiect și suport pentru creații inspirate sau mai puțin inspirate, cu ștaif sau fără, sub semnături mai cunoscute sau nu... Dar Ion Tugearu a reușit să creeze un balet neoclasic curat, cu un limbaj aristocrat, cursiv, fără asperități și pauze inutile, fără repetabilități iritante

pentru privitor, lin și furtunos în același timp, ca un pârâu cristalin de munte, ce prin învolburare, capătă consistența și forța unui ocean în plină furtună. Am văzut și admirat în Karenina lui, o partitură elegantă în care clasicul s-a desprăfuit și modernul s-a patinat, de fapt un neoclasic deja devenit clasic, cu o linie firească, logică dar și surprinzătoare și în egală măsură cu o complexă și dificilă ofertă tehnico-artistică, excelent prilej de

etalare a calităților indiscutabile ale interpreților din seara la care mă refer. Și am mai remarcat ceva extrem de rar întâlnit în lumea creatorilor de artă. Respectiv faptul că Ion Tugearu a recunoscut și respectat suveranitatea muzicii, indiscutabilă de altfel în alăturarea ei cu orice altă artă. Și respectând-o, muzica s-a deschis altfel pentru el, devenindu-i partener. Ori să îl ai partener pe Ceaikovski e mai mult decât se poate spera. Baletul a fost elegant, cuceritor, filosofic, iar viziunea asupra trăirilor, frământărilor și simțămintelor, copleșitoare. S-a simțit că totul a fost gândit cu sufletul, inima și mintea, fiecare detaliu bucurându-se de aceeași atenție.

Mai văzusem cândva, cu ani buni în urmă, mai aproape de premiera lui, acest balet. Și mi-a plăcut, fără însă a mă impresiona. Dar acum în seara zilei de 13 aprilie a fost pur și simplu ca un miraj. Poate și pentru faptul că pe lângă excelentul libret al Lianeii Tugearu – interesant, elevat, cu tente metafizice, teozofice chiar, a muzicii răscolitoare a lui Ceaikovski, mai ales a *Simfoniei a VI-a „Patetica”* într-o foarte bună înregistrare, a avut parte și de o interpretare în rolul principal, cum rar se poate vedea într-o viață de om,

Corina Dumitrescu. O mare balerină, o rafinată tălmăcitoare a zbuciumului sufletesc, o tehniciană perfectă, o artistă caldă, carismatică, a cărui instrument principal – corpul – acum la maturitate, stăpânește și exprimă cu o grație personalizată, tot ce s-a putut inventa în materie de vocabular sau limbaj coregrafic. Și totul într-o linie romantico-aristocrată.

În viața mea am văzut de-a lungul timpului spectacole, balet, coregrafii, dansatori de excepție, fie la Londra, fie la Scala, fie la Roma, fie la Zürich, la Berlin sau aici, dar spun cu mâna pe inimă, că această producție de la ONB nu poate fi pusă pe același pedestal cu nimic. Pentru că toți cei aflați în distribuția acestei producții, fără excepție au fost impecabili – de la năucitoarea partitură a Corinei Dumitrescu la fiecare rol în parte: Bogdan Ploeanu în **Karenin**; Călin Rădulescu în **Vronski**; Vlad Toader în **Acarul din coșmar**; Monica Petrică în **Tverskaia** nemaivorbind de exoticii japonezi Shohei Horiuchi, Shuhey Yoshida, Megumi Koshi, Maki Shirase – lucrul care se întâmplă extrem de rar și

asta doar atunci când suveranitatea muzicii e respectată și înțeleasă pe de-a întregul ei.

Să vezi și să auzi în aceeași seară și pe aceeași scenă și în același spectacol simfonia preferată și balerina preferată e mare lucru. De aceea pentru mine seara a fost un regal, iar de atunci aproape că mă obsedează imaginea unui tablou de epocă, în care Ceaikovski dialoghează **patetic** cu Corina Dumitrescu.

„CENUȘĂREASA” de Prokofiev

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

După patru ani de când a lipsit din repertoriu, baletul „Cenușăreasa” revine pe scenă. Iubitorii de dans au simțit spectacolul ca pe o premieră, cu atât mai mult cu cât această partitură genială a compozitorului rus se adresează atât copiilor cât și maturilor, fiind astfel privită cu un deosebit interes.

Coregraful Mihai Babușka a rescris în mod ingenios libretul, ca pe o adaptare după Nikolai Volkov, după celebra poveste a lui Charles Perrault. Istoria Cenușăresei capătă aici o poetică dramaturgie care se derulează într-o imagine fantastică foarte potrivită. Personajele sunt creionate coregrafic sugestiv, pantomima jucând un rol esențial din

Pe planul desfășurării dramatice a lucrării, Mihai Babușka a dovedit multă ingenuozitate, simț al proporțiilor, fantezie și mai ales cea abordare adâncă a basmului care te poate transpune într-o altă lume de poveste. Baletul se desfășoară cu o anumită poezie a dansului, îi prinde pe cei mici în acțiune, fiind extrem de antrenant. Foarte frumos sunt realizate momentele zânelor care o metamorfozează vestimentar pe nefericita Cenușăreasă într-o apariție fermecătoare.

Coregraful are capacitatea de a mânuși ca un vrăjitor meșteșugit ansamblul de balet, mai ales în actul al II-lea de la palatul prințului, unde acel bal de poveste devine somptuos, elegant și luminos. La aceste dimensiuni a contribuit în mod substanțial și scenografia Adrianei Urmuzescu, prin costume frumoase și foarte adecvate decorului. Din punct de vedere vizual, spectacolul are

punct de vedere teatral. Ceea ce ni se pare excelent ca mod de gândire este realizarea terțetului Mama (Antonel Oprescu) și cele două fiice ale sale: Prostuța (interpretată magistral de Cătălin Caracaș) și Strâmbuța (Bogdan Plopeanu, secundând-o admirabil pe „sora” sa). Am admirat evoluția celor trei balerini în travesti printr-o excelentă plastică a mișcării în spațiu coregrafic și mai ales printr-o coordonare adecvată. Este aici și meritul coregrafului care a dozat foarte bine evoluția dansatorilor, creând astfel un moment coregrafic de o mare succulență comică.

calitatea de a încânta privirile publicului și de a-l transpune în lumea basmului.

Reprezentarea simțită ca o premieră a beneficiat în rolurile principale de contribuția a doi prim soliști importanți în acest moment: Bianca Fota și Ovidiu Matei Iancu. Salutăm revenirea pe scena bucureșteană, după o absență îndelungată, a lui Ovidiu Matei Iancu, un balerin pe care îl regăsim cu bucurie, stăpânind o bună tehnică, cu sărituri ușoare și bine sincronizate, cu aplomb și mai ales cu cea conștiință a artistului de a se impune pe scenă.

Bianca Fota este o balerină serioasă și exigentă cu sine, ea s-a perfecționat în timp, și-a coordonat mișcarea cu o anumită rigoare, a câștigat și prin expresivitate și încărcătură emoțională. A marcat foarte sugestiv trecerea de la statutul modest și umilitor al Cenușăresei la cel al prințesei din basm, cu cea strălucire și demnitate impuse de noua ei imagine.

Zâna a fost interpretată de o balerină impunătoare prin statură și prestație, Adina Tudor, care a creat un personaj de poveste.

Tatăl, prin Raul Oprea, și-a găsit o imagine benefică ce aparține eroilor pozitivi.

Cele patru balerine care au ilustrat anotimpurile din suita Zânei (Marina Minoiu, Bianca Stoichescu, Rin Okuno, Noellie Coutisson) au avut o evoluție tehnică de acuratețe, simbolizând sugestiv personajele interpretate.

Se cuvine să elogiem și ansamblul companiei de balet care s-a străduit să evolueze într-o manieră de bună tehnică la realizarea spectacolului. Se simte faptul că s-au realizat unele înprospătări ale balerinelor, prin angajarea de noi cadre. Poate că este necesară o modalitate similară și la băieți, compartiment unde se întrevide absența de forțe artistice.

La reușita spectacolului au contribuit, fără îndoială și Corina Dumitrescu, asistent coregraf, dar și maeștrii de balet: Mihai Babușka, Tiberiu Almosnino, Petruța Almosnino și Oana Bădănoiu.

Orchestra a fost condusă de maestrul clujean Adrian Morar, care ne-a demonstrat, încă o dată în plus, dacă mai era nevoie, că este un muzician rafinat și exigent care excelează nu numai în operă, ci și în descifrarea partiturilor de balet. Prokofiev este un compozitor pretențios și dificil de interpretat, dar nu numai în muzica instrumentală (concerte de vioară și pian), ci și în cea de balet, solicitând un dirijor cu experiență și simț stilistic. Or, Adrian Morar rămâne în acest sens, un exemplu.

Baletul „Cenușăreasa” a fost o inspirată repunere în repertoriu coregrafic, dovedindu-se astfel, un spectacol atrăgător, fermecător ca imagistică, dar și printr-o interpretare care onorează compania Operei Naționale București.

Muzica românească la loc de frunte în repertoriul Filarmonicii ploieștene

Sanda MAISTOROVICI

Există în zilele noastre în rândul melomanilor sau chiar al muzicienilor ideea că muzica românească traversează o criză de receptare, că atunci când apare pe afișul concertelor, publicul este mai rarefiat, în fine, că abordarea ei prezintă un coeficient de risc mărit în ceea ce privește succesul manifestării. Lucrurile nu stau chiar așa... O pot dovedi cu prisosință chiar festivalurile de muzică contemporană *Meridian* sau *Săptămâna Internațională a Muzicii Contemporane* care au devenit deja tradiționale și au concerte cu săli pline.

Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești este una din instituțiile în care voința de programare a muzicii românești de bună calitate este un obiectiv deja bine definit în strategia managerială a directorului ei, prof. Corneliu Irimia și a dirijorilor Radu Postăvaru și Ovidiu Bălan.

Concertul de la sfârșitul anului trecut s-a bucurat de un succes binemeritat, datorită participării a doi români din diaspora: Horia Șurianu în calitate de dirijor și Charlotte Coulaud-Bobescu în calitate de solistă. În prima parte publicul a avut bucuria să asculte *Rapsodia pentru orchestră de cameră* intitulată *Mu Mo Ma*, creație aparținând însuși dirijorului serii (actualmente profesor doctor la Universitatea „Panthéon-Sorbonne” din Paris), dealtfel absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București. Construită pe teme ușor recognoscibile ale folclorului popoarelor, sugerând o călătorie muzicală în jurul lumii, cu punctul de pornire în Franța, via Ungaria, România, Rusia, India, Insulele Antile, Africa, Mali și Egipt, exprimând vitalitate și optimism, lucrarea a stârnit un interes real în rândul publicului, care s-a bucurat să identifice în țesătura muzicală motive melodice ca *Turâi bade* sau *Aria toreadorului* din opera Carmen de Bizet.

Feeria pentru orchestră de cameră și recitator „Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte” după basmul lui Petre Ispirescu este o lucrare cu profundă încărcătură filosofică prin însăși tema abordată. Irina Odăgescu

Țuțuianu a compus-o în anul 2006 special pentru a fi prezentată în cadrul festivalului *A Romanian Musical Adventure* organizat la Londra de pianista de origine română Anda Anastasescu, cu sprijinul ICR din capitala britanică. Atmosfera întregii lucrări, ca dealtfel întreaga creație a compozitoarei te duce cu gândul la melosul ancestral al doinei noastre românești. Auditorul trăiește experiența personajelor basmului cu ajutorul muzicii sugestive care însoțește narațiunea. Structurată tehnic pe coexistența unor înlănțuiri seriale cu sintagme modale, concepută cum era și firesc, pe o schemă leitmotivică, muzica Irinei Odăgescu are aici o puternică încărcătură emoțională, evocă ceva din „spațiul mioritic” blagian, are sinuozități domoale, dar și zvârcoliri dramatice, te face să trăiești evenimentele, să pășești aievea pe tărâmurile stranii ale gheonoaiei, dar și în văile pline de lumină nefirească ale tinereții veșnice... Are în esență ceva profund meditativ și adânc uman pentru că este *expresia trăirilor personale, a experiențelor trecute și actuale, ceea ce reprezintă, de fapt, doar un nivel sau o etapă în marele NEANT*, cum spune autoarea. Vocea expresivă și penetrantă a actorului Ionuț Kivu de la Teatrul Odeon care a însoțit discursul muzical, a potențat dramatismul lucrării aplaudate îndelung de publicul ploieștean.

O surpriză agreabilă a fost și făptura gingașă, plină de modestie smerită a tinerei soliste, Charlotte Coulaud Bobescu, vlăstar al unei familii celebre de muzicieni români. Ea a interpretat cu multă trăire și rafinament franțuzesc dublate de o inteligență a modelării frazei pe fondul perfecte stăpâniri a unei tehnici pianistice impecabile *Concertul nr. 1 op. 11* pentru pian și orchestră de Fr. Chopin.

Tot aceeași locație, Sala de concerte „Ion Baci” a Filarmonicii ploieștene, a găzduit din nou un eveniment simfonic deosebit. Programul a cuprins în exclusivitate lucrări din repertoriul de aur al muzicii noastre românești, aparținând compozitorilor omagiați: Constantin Silvestri și Ion Dumitrescu de la a căror naștere se împlinesc 100 de ani, Paul Constantinescu de la a cărui plecare dintre cei vii se împlinesc 50 de ani și Marțian Negrea, care ne-a părăsit acum 40 de ani. Cele patru lucrări propuse de dirijorul Ovidiu Bălan, *Jocuri populare românești din Transilvania – Bihorene* de Constantin Silvestri, *Rapsodia I* de Marțian Negrea, *Suita a III-a simfonică în 4 părți* de Ion Dumitrescu și *Concertul pentru pian și orchestră* de Paul Constantinescu au fost primite de public cu aplauze prelungite. Revenirea protagonistei serii, Ilinca Dumitrescu, pe

Irina Odăgescu Țuțuianu

scena ploieșteană a fost resimțită de public ca o fericită reîntâlnire și o rememorare a timpurilor când aceasta era solista oficială a filarmonicii. Strălucirea și verva cu care a interpretat concertul, iar la bis, *Toccata* de Paul Constantinescu, nașul ei de botez, au exprimat pe deplin bucuria ei de a fi fost părtașa unui eveniment atât de emoționant în care muzica tatălui ei a răsunat alături de aceea a prietenilor și confrăților lui.

În pauza concertului spectatorii entuziasmați își exprimau dorința de a se programa mai des asemenea evenimente cu muzică exclusiv românească. S-a dovedit deci încă o dată, că muzica bună românească este la fel de mult aplaudată și apreciată de public ca și lucrările consacrate ale muzicii universale. Afirmția că publicul nu agreează muzica românească este un pretext care ascunde de fapt comoditatea managerilor, a unor dirijori și a orchestranților de a introduce în repertoriul lucrări noi, necunoscute, care necesită eforturi mai atente și conjugate în repetiții. Este evident mai comod să se repete o simfonie de Beethoven sau Mozart de mult intrată în subconștientul auditiv decât să se pornească de la zero, fără a avea model auditiv, la descifrarea unei simfonii de Jora, Cuclin, Andricu sau Paul Constantinescu. Este de asemenea regretabil că deși aparent muzica românească și-a găsit un loc, e drept cam marginal, în schema Festivalului Internațional „George Enescu”, organizatorii lui au evitat să programeze în concerte lucrările compozitorilor români considerați stâlpii „panteonului muzicii noastre”, omagiați anul acesta, uitând că Ion Dumitrescu, Constantin Silvestri și Paul Constantinescu sunt de fapt ctitorii acestui festival, devenit, așa cum s-a remarcat în presă, brandul cultural al României.

Eleganță și stil: Simina Croitoru

Corina BURA

Apariția numelui „Croitoru” pe afișele concertelor, oriunde s-ar afla ele expuse, reprezintă garanția unor manifestări foarte interesante pentru publicul meloman, el (numele) fiind asociat cu talentul, performanța, și, de ce nu?, frumusețea. La fel s-a petrecut și în seara de 11 martie când Sala Mică a Atheneului s-a dovedit a fi prea puțin cuprinzătoare pentru publicul care a venit s-o asculte pe violonista **Simina Croitoru** secundată de pianista **Viorica Boerescu** într-un program pretențios care s-a dorit a releva și capacitățile stilistice pe care interpreta le șlefuieste în permanență. Desigur, latura virtuoză n-a fost deloc ocultată, în alcătuirea recitalului aflându-se *Sonata în sol minor „Trilul Diavoului”* de **Giuseppe Tartini**, *Sonata nr.9 op. 47 în La major „Kreutzer”* de **Beethoven** și nu mai puțin faimoasa *Sonata în La major* de **Franck**. Realizarea unei execuții optime a sonatei de Tartini reprezintă dorința secretă a fiecărui violonist dedicat acestui instrument; dificultățile tehnice, dramatismul, amplexarea textului propriu-zis și dimensiunea cadenței de Kreisler atașată lucrării au fost traversate cu ușurință de această foarte

dotată artistă, care, s-ar părea, este înzestrată cu posibilități tehnice nelimitate. Urcând „acordajul”, de la *sol minor* la *La major* (tonalitatea acceptată a *Sonatei nr.9* de Beethoven, pe care însă muzicologii, mai precis austriacul Gerhard Präsent, arată în studii că tonalitatea principală ar fi de fapt *la minor*) opusul - dedicată inițial primului interpret, George Bridgetower (1778-1860), mai apoi lui Rodolphe Kreutzer, violonistul *en vogue* - reprezintă ceea ce am numi momentul, poate unic, de mare virtuozitate regăsit în ciclul de sonate beethoveniene destinate pianului și viorii. Simina Croitoru a dovedit mult simț artistic

în evidențierea dialecticii și construcției dramaturgice a sonatei, a gamei de trăiri care metamorfozează patosul și zbulciul primei părți îndreptându-l spre sublima temă cu variațiuni a mișcării mediane. De multe ori, ascultând această sonată, ai impresia că te afli în fața unei întreceri a zeilor: pianul are o partitură foarte dificilă, iar scriitura este extrem de integrată și egal de pretențioasă. În acest context am urmărit-o pe Viorica Boerescu, un partener valoros, în compania căreia au răsunit temele acestei minunate lucrări. În sonata de Franck artistele au creat acea aură inconfundabilă a romantismului care străbate

literatura violonistică franceză și-și găsește desăvârșirea în capodopera maestrului organist de la Sainte-Clotilde. Deși există nenumărate modele, marea calitate a muzicii acestui opus este aceea de a acorda libertate interpretului, în sensul adaptării tempo-ului în slujba creșterii tensiunii și emoției, astfel încât exprimarea de sine să poarte marca autenticității și să dezvăluie plaja emoțională a înzestrării artistului. Simina Croitoru a intonat cu rafinament elementele unduioase ale primei teme din *Allegretto ben moderato* urmate de tumultul din *Allegro*, o strălucită pagină contrapunctică, refăcând cumva invers drumul din „Kreutzer”, ca mai apoi să sublinieze natura improvizatorică din *Recitativo-Fantasia*, care totuși conține transformarea tematică cea mai tensionată din întreaga lucrare. Sunetul foarte frumos, mătăsoș, cu nenumărate culori a fost suprapus liniei melodice dominante a finalului, în „magnificul exemplu de scriitură în canon, simplu, majestuos și amplu, minunat proporționat” după cum afirma un critic. Fără îndoială a fost o seară realizată la superlativ; fără îndoială că programul, în alcătuirea lui, va figura printre cele preferate ale Siminei Croitoru căreia maturitatea îi va adăuga subtil noi idei. De asemenea, trebuie amintit faptul că amplexarea programului care s-a desfășurat pe mai bine de o oră și jumătate de muzică a fost o demonstrație a tenacității cu care cele două interprete s-au dăruit acestei seri. Bisul, foarte bine ales, rafinatul și elegantul *Liebesleid* de Fritz Kreisler a fost un fel de *farewell* pentru aplauzele care nu mai conteneau...

Beethoven-Mahler/ Azoitei/ Wolters

Corina BURA

Clipele de răgaz își găsesc de multe ori rațiunea în gestul răsfoirii unor albume vechi care cuprind de cele mai multe ori chipuri ale unor persoane din alte epoci, iar ele, la rândul lor, aduc la suprafață și asociază evenimente și trăiri dintre cele mai surprinzătoare. Pentru muzicieni, parcurgerea unor programe de sală evocă interpreți și capodopere sonore care uneori sunt însoțite de observații statistice. Remarcăm astfel sezoane în care soliștii Planetei, ca la un fel de misterioasă comandă, se concentrează pe un anumit autor sau re-lansează o lucrare care fusese abandonată în perioada imediat postbelică; observația se referă, bine înțeles, la dimensiuni temporale care însumează decenii, fiind vorba de istorie. Atunci când afișele Atheneului anunțau *Concertul pentru vioară și orchestră op. 61* de **Beethoven** am constatat că, într-adevăr, această olimpiadă lucrare solistică nu mai fusese cântată de ceva vreme, nici chiar la Festivalul George Enescu din 2013. În același timp este la fel de posibil ca o anumită execuție să treacă neobservată, în absența talentului și imaginației necesare pentru a căuta și pune în valoare imensul potențial filosofic și estetic al opusului beethovenian. Credem că propunerea pe care a făcut-o **Remus Azoitei** a fost una dintre cele mai inspirate, concluzie care s-a sprijinit și pe constatarea că sala Atheneului era plină în pofida faptului că vremea rece și ploioasă nu era nicidecum un aliat. Remus Azoitei ne-a obișnuit de-a lungul anilor cu interpretările de mare calitate ale unui repertoriu diversificat, iar seara de 10 aprilie a.c. a fost momentul optim în care violonistul a dat măsura deplinei sale maturități artistice. Astfel, concertul de Beethoven, una dintre cele mai pretențioase lucrări ale genului, și-a găsit exponentul ideal care a realizat un echilibru perfect între o anume tradiție interpretativă extrem de cuprinzătoare care deja este atașată acestor lucrări și propria sa sensibilitate care înflorește și se rafinează odată cu trecerea timpului. Parcursul muzical s-a desfășurat urmărind un tempo constant, iar pentru sublinierea sinuozității desenului și a ornamentării liniilor muzicale s-au folosit subtile mijloace de expresie. Remus Azoitei a relevat încărcătura filosofică a gândirii beethoveniene, care în cazul concertului este una mai puțin amprentată de drama existențială imediată ci îndreptată către consolarea și contemplarea celestă. În această concepție diferențierile s-au situat undeva pe cristaline zone de culoare, eterate, realizate printr-o gamă largă a expresiei vibrato-ului sau prin sunete pure (non vibrato) și filaje de o mare delicatețe. Agogică sobră a fost la rândul ei adaptată contextului, acela de a deschide ușa spre marea aventura spirituală fără de care umanitatea noastră nu ar fi împlinită. Chiar finalul, care are

un caracter mai robust, mai festiv, a fost gândit în același spirit, departe de orice tentație virtuoză, tocmai pentru a nu risipi cu totul atmosfera deja creată. Totuși, conform tradiției din epocă (păstrată cu gelozie în contemporaneitate) Beethoven a lăsat loc unor cadențe în care solistul să satisfacă secreta dorință a demonstrării capacităților pur instrumentale. Opțiunea s-a îndreptat spre cele scrise de Fritz Kreisler, iar prezentarea lor a demonstrat încă o dată, dacă mai era nevoie, înzestrarea de excepție a acestui admirabil artist care este Azoitei. Este greu de descris vraja care a cuprins întreaga sală; am reținut un comentariu din public: *cunosc pe dinafară acest concert dar acum parcă îl aud pentru prima dată...* Ovațiile la scenă deschisă au fost răsplătite cu *Sarabanda*

Remus Azoitei

în *re minor* de **J.S.Bach**. Orchestra, sub bagheta dirijorului Theo Wolters a realizat un frumos acompaniament în care s-a remarcat acuratețea la compartimentele instrumentelor de suflat și finul dozaj care s-a mulat pe viziunea solistului.

Partea a doua a cuprins *Simfonia I* de **Gustav Mahler** aleasă poate nu întâmplător, fiind scrisă în aceeași tonalitate cu Concertul de Beethoven, adică în *Re major*. Este o lucrare foarte apreciată de public datorită bogăției de sentimente cu care este încărcat textul : de la sideralul și amenințătorul îngheț al temei din Introducere (care reapare ciclic), urmat de starea consolatoare indusă de frumusețea naturii, de seninătatea *Ländler*-ului și a ambiguului marș funebru, ultimul la rândul lui traversând diversele secțiuni ale simfoniei. Astăzi citim cu uimire despre avatarurile unor capodopere și suntem recunoscători destinului că trăim într-o epocă în care, având perspectiva și detașarea istorică, putem să beneficiem de asemenea muzici. Dirijorul **Theo Wolters**, deja binecunoscut publicului românesc, împreună cu orchestra Filarmonicii „George Enescu” aflată într-o dispoziție de autentică angajare în actul interpretativ, au oferit o variantă interesantă și dinamică a opusului mahlerian. În general orchestrele noastre au o sobrietate scenică, uneori vecină cu staticul, dar de aceasta dată am sesizat o implicare a fiecărui instrumentist, mai accentuată la aceleași partide ale suflătorilor (care au reușit să ofere acuratețe și muzicalitate fiecărei intervenții) la redarea emoționantei simfonii. Conlucrarea cu acest dirijor, el însuși profund atașat actului artistic a fost una dintre cele mai bune, iar ansamblul a captat prin exactitate și sonorități excelente.

Să nu uităm ...

Marin VELEA

Să nu uităm minunata seară a zilei de 19 martie 2014 în care **Corul Academic Radio**, ne-a oferit cea mai frumoasă și autentică lecție de istorie a poeziei și muzicii corale românești laice și religioase.

Condusă cu responsabilitate artistică și profesionalism de harnicul, talentatul și perseverentul dirijor și compozitor Dan Mihai Goia, formația Radioului la pupitrul căreia au ucenicit personalități notorii ale muzicii românești, își continuă existența cu sorți străluciți de izbândă, încă de la fondare (1940) și până în prezent.

Să nu uităm „Sara pe deal” ale cărei versuri aparțin geniului poeziei românești și universale Mihail Eminescu, a cărei muzică a fost scrisă de compozitorul Vasile Popovici (autor a nenumărate colinde religioase).

Să nu uităm „Somnoroasele păsărele” scrise de același genial poet a cărei muzică a fost compusă de clasicul Tudor Flondor (pe nedrept uitat).

Să nu uităm inspirata poezie religioasă a aceluiași Eminescu intitulată „Rugăciune” a cărei muzică a fost scrisă de

dirijorul și compozitorul Teodor Teodorescu - lași, mort în anul 1920, reluată pe alte coordonate compoziționale de neuitatul compozitor și dirijor Ioan D. Chirescu.

Să nu uităm, „Iarna pe uliță” scrisă de marele poet și folclorist George Coșbuc, despre care binecunoscutul poet ardelean Octavian Goga scria următoarele cu prilejul primirii sale la Academia română: „Dacă ar fi rămas în căciulă și ițari, s-ar fi ales din el un meșter colăcar la nunți, un mare meșter anonim ca autorul Mioriței, și suflarea lui de foc s-ar fi topit în flacăra pururea primenită a folclorului” (Goga, Octavian, *George Coșbuc. Discurs de primire la Academia Română*, Cluj, 1938.).

Să nu uităm de asemeni cele două compoziții scrise de cei doi compozitori români (octogenari) Felicia Donceanu și Vasile Timiș, prima scrisă pe textul poetului și Filozofului creștin Lucian Blaga, iar a doua pe versurile aceluiași nepereche poet român Mihail Eminescu menționat mai sus.

Un cald cuvânt de aleasă apreciere se cuvine și celor trei soliști Nicolae Simionov (tenor liric), Carmen Săndulescu (pian) și Adrian Ilie (vioară) care împreună cu statornica formație corală a Radioului și a dirijorului ei, au creat acea neuitată seară a muzicii corale românești exemplu demn de urmat pentru tinerele generații, care din nefericire au cam lipsit.

Discipolii Maestrului Jin Wang

Cleopatra DAVID

În această primăvară, la Institutul „Cervantes” din București a avut loc cel de al doilea concert din seria *Jin Wang and friends*, susținut de *Orchestra de Cameră Cervantes*. Au dirijat patru studenți ai cursului susținut de dirijorul austriac de origine chineză Jin Wang la Universitatea Națională de Muzică București: Tudor Ciupeiu, Alexandru Ilie, Alberto Marcos Castilla, Andrei Ștefan Racu. Soliști au fost Alexandru Avramovici (clarinet) și Gaby Stănescu (vioară).

Cursul de dirijat este o binevenită inițiativă a Universității Naționale de Muzică din București. Având o deschidere internațională atât în privința profesorilor cât și a studenților, cursul se adresează absolvenților de conservator care doresc să-și dezvolte abilitățile și tehnica de lucru cu orchestra. Prin cooptarea unui dirijor aflat în plină carieră pentru a îndruma tinerii aspiranți la podiumul de orchestră, UNMB reușește să umple un gol lăsat de sistem în învățământul muzical european, în care au posibilitatea de a preda mai degrabă cei care renunță de timpuriu la viața scenică. Profesorii ne-mai-evoluând, se ajunge la o discrepanță între ce se învață în facultate și ce este necesar pentru o activitate muzicală decentă.

Proiectul pe care apreciatul dirijor Jin Wang l-a inițiat împreună cu *Institutul Cervantes* din București reușește, pe lângă oferirea șansei de realizare a practicii dirijorale pentru studenții săi, să promoveze soliști și, la fel de important, creează posibilitatea pentru tinerii instrumentiști de a-și consolida tehnica instrumentală în cadrul unei orchestre de cameră. Iată deci o nouă acțiune dedicată noii generații, după succesele înregistrate de Orchestra Română de Tineret și de Fundația pentru Excelență în Muzică.

Primul concert al seriei *Jin Wang and friends* a avut loc în data de 20 martie în sala Auditorium a Institutului Cervantes, având

în program lucrări de Vivaldi, Mozart, Albeniz și zarzuele. Pentru concertul din 10 aprilie, au fost alese lucrări de J. S Bach (*Aria din Suita pentru orchestră Nr. 3*), W. A. Mozart (*Concertul pentru clarinet și orchestră de coarde, Partea I și Divertismentul în Re major k136*), H. Villa-Lobos (*Bachianas Brasileiras Nr. 5*), A. Alvarez Alonso (*Suspiros de España*) și A. Piazzola (*Libertango și Oblivion*). Programul a avut astfel o secțiune clasico-barocă și una hispano-braziliană, gândită astfel pentru a atinge trei țeluri: cel didactic, cel cultural și cel comercial. Pentru punerea la punct a tehnicii gestuale și pentru claritatea gândirii structurale, este foarte importantă abordarea repertoriului baroc și clasic. Nu mai puțin importantă este pentru „curățarea” intonației ansamblului, care a avut și unele momente mai puțin fericite.

„Vedetele” serii au fost, desigur, cei patru dirijori. Cum concertele dirijate de Jin Wang constituie întotdeauna un eveniment, am avut cu toții așteptări de la discipolii săi. Au fost cu toții apreciați de public, dând dovadă de talent și dragoste pentru ceea ce fac. Experiența și-a spus cuvântul. Andrei Racu este profesor la Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” și având colaborări cu orchestrele din țară, iar Alexandru Ilie colaborează cu Opera din Craiova și are chiar propria orchestră de cameră. Ambii s-au detașat prin rigoare în abordarea partiturilor și control în colaborarea cu orchestra.

Programul a conținut și piese „de acompaniament” și soliștii au fost străluciți. Clarinetistul Alexandru Avramovici a oferit în pagina mozartiană momente pline de rafinament, realizate printr-un sunet foarte bun și o frazare și construcție impecabile. Violoncelistul Mihai Grigore a impresionat, de asemenea, în solo-ul din *Bachianas Brasileiras*.

Maestrul și-a educat nu doar elevii ci și audiența, care a fost alcătuită în special din tineri. Programul a fost deopotrivă variat și accesibil. După meditația din debutul seriei urmată de ghirlandele de bucurie mozartiene, pulsul parcă începuse să bată în ritmuri sud-americane.

Studenții-dirijori, după ce au trecut de filtrul propriei exigențe, al profesorului și al orchestrei, au înfruntat și ultima provocare: cel mai important examen îl dai în fața publicului.

Elena Cernei și arta sa în timp

Stephan POEN

În prima zi a lunii martie, marea artistă lirică Elena Cernei ar fi împlinit nouăzeci de ani. Personalitatea sa continuă să domine panorama vocalității de mezzosoprană grație înregistrărilor audio și video, live și de studio, din România și din întreaga lume, în recitaluri sau în rolurile emblematică ale repertoriului său. Iar datorită tehnologiilor avansate aplicate ingenios numeroaselor site-uri care îi înfrățesc pe melomanii de pe toate continentele, această extraordinară artistă continuă să fie admirată de uriașul public actual al rețelei web.

Elena Cernei a intrat în istorie drept prima mezzosoprană româncă afirmată într-o carieră artistică internațională pe cele mai mari scene de operă ale lumii precum Teatro alla Scala din Milano, Metropolitan Opera din New York, Opera din Paris, Wiener Staatsoper, Gran Teatro del Liceu din Barcelona și multe altele. Meritul acestei performanțe este cu atât mai mare cu cât

Elena Cernei a continuat să fie prim solista Operei Române din București fără întrerupere de-a lungul carierei sale artistice, lucru care i-a afectat foarte mult aparițiile pe marile scene ale lumii asemenea celorlalți colegi de generație; restricțiile impuse de regimul politic de atunci limitau perioadele de activitate în străinătate. Cu toate acestea, valoarea absolută a personalității sale artistice s-a

impus și a făcut inevitabilă afirmarea sa în lume; s-a bucurat de asistența managerială a două dintre cele mai mari agenții de impresariat artistic din istoria teatrului liric: Viktor Wladarsky (pentru Europa și Asia) și Sioma Glaser în parteneriat cu Solomon Hurok pentru America de Nord și de Sud.

După colaborarea la reluarea producției sale cu „Aida” de Verdi la Teatro alla Scala din Milano, în stagiunea 1964/1965, unde a interpretat trei spectacole (nu doar unul așa cum eronat se prezintă pe site-ul web de arhivă al Scalei), Franco Zeffirelli avea să afirme mai târziu, peste treizeci de ani, că *Elena Cernei este cea mai desăvârșită Amneris cu care a lucrat*. Gianandrea Gavazzeni, dirijorul producției, a rămas impresionat de *precizia impostației în totalitatea nuanțelor de la rezonanța gravă la notele cele mai acute*.

Elena Cernei a fost ultima Amneris a Vechiului Metropolitan și a făcut parte din generația de artiști care au inaugurat Noul Metropolitan; pe această scenă s-a bucurat de răsunătoare succese în producții cu „Samson et Dalila” de Saint-Saëns, „Aida” și „Rigoletto” de Verdi, „Carmen” de Bizet și „Adriana Lecouvreur” de Cilea, evoluând alături de cei mai mari artiști ai vremii în intervalul dintre stagiunile 1964/1965 și 1968/1969.

Pe scenele lumii, Elena Cernei a triumfat alături de cei mai mari artiști: Birgit Nilsson, Renata Tebaldi, Leontyne Price, Galina Vishnevskaya, Richard Tucker, Franco Corelli, Giuseppe Di Stefano, Jon Vickers, Nicolai Gedda, Placido Domingo, Giuseppe Taddei, Giangiacomo Guelfi, Robert Merrill, Cornell MacNeil, Mario Sereni, Piero Cappuccilli, Peter Glossop, Nicola Rossi Lemeni, Nicolai Ghiaurov, Giorgio Tozzi, Norman Treigle, Hans Swarowsky, Fausto Cleva, William Steinberg, Armando La Rosa Parodi, Francesco Molinari Pradelli, Gianandrea Gavazzeni, Alberto Erede, Klaus Tenstedt, Georges Prêtre, Zubin Mehta, Thomas Schippers, Franco Zeffirelli, Herbert Von Karajan, Jean Louis Barrault; sunt cele mai reprezentative nume dintr-o foarte lungă listă de personalități artistice.

Franco Corelli o definea *Amneris ideală*, Giuseppe Di Stefano o considera *cea mai mare Carmen a carierei sale*, iar pentru Jon Vickers era *cea mai fascinantă Dalila*. Pentru exigentul întemeietor de școală de dirijat Hans Swarowsky, Elena Cernei era o *legendară Azucena*, iar pentru Alberto Erede o *Eboli întruchipând perfecțiunea tehnică vocală cu estetismul rafinat al nuanțelor*.

Repertoriul simfonic, cameral și de

lied incredibil de vast, de la Bach la contemporani, i-a șlefuit capacitățile muzicale și estetice de valorificare a tehnicii vocale la cei mai rafinați parametri estetici grație cărora a înnobit interpretările sale în repertoriul de operă. „Aida”, „Don Carlo”, „Il

Trovatore”, „Rigoletto”, „Un ballo in maschera” de Verdi, „Carmen” de Bizet, „Samson et Dalila” de Saint-Saëns, „Adriana Lecouvreur” de Cilea, „Orfeo ed Euridice” de Gluck, „Le nozze di Figaro” de Mozart, „Der Rosenkavalier” de Strauss, „Russalka” de Dargomîjski, „Pikovaya Dama” de Ceaikovskiy, „Kniaz Igor” de Borodin, sunt câteva dintre titlurile în care Elena Cernei a excelat. Acestea se cuvin menționate premierele de „Oedipe” de George Enescu (rolul Jocasta), „Ion Vodă cel Cumplit” de Gheorghe Dumitrescu (rolul Marica Doamna) și rolul titular din „Doamna Chiajna” de Nicolae Buicliu în care Elena Cernei a realizat o triplă performanță în premieră absolută fiind libretist, regizor și interpret titular al unei noi opere.

După încheierea oficială a carierei artistice, Elena Cernei a continuat să fie activă în concerte și recitaluri până chiar cu șase luni înaintea plecării de pe această lume. S-a dedicat profesoratului, concursurilor internaționale de canto ca membră în prestigioase jurii și cercetărilor științifice legate de mecanismele vocii vorbite și cântate elaborând principii metodologice personalizate de evaluare și cultivare a vocilor organizate doctrinar și publicate editorial.

Astăzi, putem spune că Elena Cernei este învingătoarea vremurilor trăite grație unei parabole umane și artistice în care sobrietatea, realismul, sensibilitatea, luciditatea, au guvernât un discernământ prin care a știut să meargă mereu înainte în numele Valorilor Absolute dincolo de epoci și conjuncturi.

“A Late Quartet”/ Un Ultim concert

Marin MARIAN

În genere, majoritatea covârșitoare a filmelor cu și despre muzică, cu și despre muzicieni, era dezamăgitoare. Vorbesc la trecut, fiindcă era o veritabilă tradiție ca filmele consacrate muzicii, interpreților și compozitorilor să apară mult prea simpliste, improprii, inadecvate per detaliu, tembele chiar. De altminteri, și pentru reprezentanții altor arte era dezamăgitor să vadă în filme de gen tot felul de caricaturizări și fantezii goale cu privire la diversele procese de inspirație, concepere, executare, eventual performare sau studiere (pragmatică ori teoretică). Dar toate acestea „au ținut” până în ultima vreme, chiar până-n ultimul deceniu, când profesionalismul a fost generalizat spre maxim chiar și pentru scenariștii celor mai comerciale producții, poate competiția cinematografică impunând consultarea serioasă și a artiștilor propriu-ziși, a criticilor (în speță, a muzicologilor), a esteticienilor ori istoriografulor sobri.

A Late Quartet (2012, scenariu de Yaron Zilberman și Seth Grossman, ultimul și regizându-l) este un film excelent din toate punctele de vedere. Și-l socotesc remarcabil inclusiv deoarece poate satisface și pe cel mai pretențios muzicolog sau pe melomanul care se respectă.

Concret, pelicula este dedicată – la cel mai onorabil nivel – *Opusului 131* al lui Beethoven (cvartetul final). Iar titlul său original/englez indică precis acest lucru. Din nefericire, traducerea românească a titlului banalizează sau chiar alungă acest detaliu de esență, ratând cu totul faptul că opusul muzical „face” povestea fundamentală a dramei filmate, ori cel puțin îi fundamentează, adâncește, susține și potențează tot spiritul. Titlul românesc subliniază doar stratul extrinsec, povestea „vulgară”, omenescul banal/comun al acțiunii, și anume faptul că Cvartetul „The Fugue”, a cărui climax, destrămare, ceartă și reînviere o vedem preț de aproape două ceasuri, își pregătește o ultimă reprezentație.

Dar, insist, atributul „a late” (din titlu), nu înseamnă ultimul (concert), ci *cea din urmă* lucrare muzicală. Ba mai mult: nu ultima reprezentație a unei formații de muzicieni, ci acel *finis corona opus* în sens de finalizare, de sens valoric final, sens pe care o dramatizare, o istorie a tribulațiilor comun-umane, îl pot câștiga prin sublimizare sau iluminare.

Așadar înainte de retragerea conducătorului acestui cvartet de mare succes și carieră internațională, înainte de substituirea violoncelistului (pentru eventuala supraviețuire a formației), filmul american relevă mai multe drame omenești. Nu fac sumarul acestora, deoarece articolul de față nu este un sinopsis (de tipul preamultora citibile pe internet). Pentru noi, aici, important este că în filmul acesta este multă muzică, egal vizionabilă și audibilă.

Tema fugii cu care *Cvartetul de Coarde Opus 131* debutează apare de mai multe ori, ea este eficient discutată la

un moment dat (ca și multe alte date despre lucrare), în final revenind și ca un fel de climax didactic, impunându-și profunzimea și rezonanțele psihologice. Oricum, *Cvartetul Opus 131* este cântat aici, pe fragmentuțe – unele demonstrate, repetate și comentate –, cât și în fragmente de amploare (de la final), lucru rarissim „permisibil” (?!) într-un film, fie el de artă. Insist: chiar și filmele așa-zis muzicale evită ilustrarea peste un câteva zeci de secunde a unei formații pe scenă, cântând. Însă *A Late Quartet* riscă și câștigă precis!

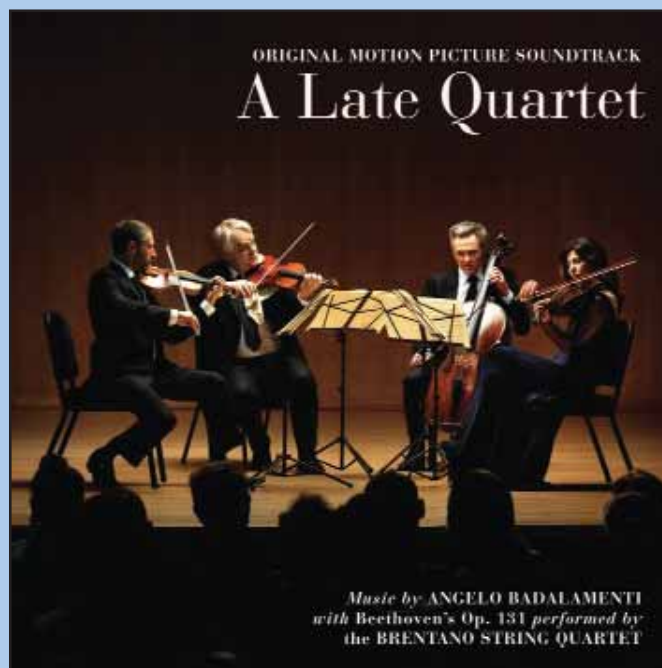
Așadar, finalul filmului devine dramatic tocmai prin scena executării publice a capodoperei beethoveniene. Adică, nu doar anecdota gestului prin care violoncelistul, la finalul primei mișcări, suprimă *attaca* impusă de partitură, oprește cântul, se ridică și se adresează publicului luându-și adio și invitând în scenă pe instrumentista care îl va înlocui de-acum. Nu doar gestul acesta inedit creează o mare „lovitură de teatru”. Faptul că muzica se continuă nu diluează totul, ci dimpotrivă. Deoarece colajul efectuat (căci n-ar fi fost posibil să stăm ca-n sala de concert și să ncercăm a asculta restul celorlalte șase părți înnodate ale Cvartetului) este impecabil. Tocmai pasajele muzicale, extinse și bine legate, dau măreție sau o frumusețe de un catarsis total admirabil acestui final prelung. Prin sau în acest final umanitatea ascunsă chiar în *Cvartetul op. 131* ridică mult „la putere” toată dramoleta omenească (a membrilor-instrumentiști care compun ansamblul cvartetului). Cvartetul muzical, prin chiar *conținutul* muzical, este acela

care depășește, valorifică, asigură o dimensiune transcendentă cvartetului ca agregare umană. Se simte, acum, că iraționalul story muzical este superior aceluia al biografiilor umane văzute deja, iată de ce sublimul chiar cotropește acum psihomentalul privitorilor.

Membri fictivului cvartet *The Fugue* (Christopher Walken, Philip Seymour Hoffman, Catherine Ann Keener și Mark Ivanir, aici: celist, viorist II, violistă, viorist I), sunt actori de mare carieră. Dar este evident că au studiat mult muzica; țin arcușele impecabil, fac vibraturi foarte credibile, mimează cântul pe strune în mod foarte convingător. Ai impresia că uneori chiar ei cântă, chiar dacă știi că nu sunt deloc muzicieni și că fac playback peste un ansamblu real, celebru, de calibrul maxim („Brentano”).

Desigur, ei discută mereu, din când în când, chestiuni legate strict de muzică, despre atitudinea interpretativă, despre frazare, expresivitate, partitură. Și o fac cel mai adesea în fraze parcă extrem de bine alese de prin volumele de muzicologie, estetică și hermeneutică beethoveniană din ultimele 2-3 decenii. Ei sugerează adesea, fără emfază și tehnicisme ostentative (recte inutile), drama umană, conflictualitatea lăuntrică, frustrarea și cecitatea compozitorului creator. Tot ce spun ei, și mai ales comentariile sau explicațiile celistului-lider (de reținut preafrumoasa poveste despre generozitatea și superioritatea umană a lui Pablo Casals), este egal subtil și adecvat (inclusiv muzicologic vorbind).

Pe scurt: este vorba de un film bun, mare, rar, pe care chiar și melomanii cu cunoștințe foarte solide, chiar și muzicologii cu studii aprofundate, îl pot admira fără rezerve.

Mariana Nicolesco: Nicolae Herlea la Porțile Eternității

Nimeni nu l-a sărbătorit, așa cum am făcut-o noi, în cadrul Festivalului *Darclée*. La 75 de ani, la 80 de ani, la 85 de ani, împreună cu sutele și sutele de tineri artiști în devenire și cu publicul iubitor al vocii umane și a artei cântului.

Cu toții ne amintim, cu infinită emoție, acea seară din 2012 când ascultam, în teatrul în care *Hariclea Darclée* debuta la 1881, cutremurătoarele secvențe din opere interpretate de Nicolae Herlea. Ele răsuna cu o splendoare pe care o știam și care, totuși, ne surprindea, mereu revelatoare. Celebrazăm în prezența lui cei 85 de ani de viață ai acestui artist de o noblete fără egal.

Dr. Stephan Poen făcea în acea seară elogiul artei sale, în timp ce, ascultând înregistrările cu vocea sa minunată, mână în mână cu mine, în mijlocul scenei, Nicolae Herlea era cuprins de emoție ca un debutant.

Un om minunat, blând, cald, atent, generos prin toată ființa sa.

A cântat cu cei mai mari artiști ai timpului său și a exprimat de multe

ori în public regretul că, dată fiind diferența de generații, nu am cântat împreună.

Dar a fost lângă mine ani și ani de zile, de când l-am invitat să mi se alăture în Juriul Concursului Internațional de Canto *Hariclea Darclée*, unde statura lui aducea întotdeauna o notă supremă de prestigiu și de încurajare pentru artiștii în devenire.

Timp de un deceniu și jumătate, ca Președinte al Juriului Concursului Internațional de Canto *Hariclea Darclée*, prezența lui a fost un factor de prestigiu major al unei

comoara fabuloasă a vocii sale și a interpretărilor sale, dar și amintirea unui om bun, cordial și modest.

Întâlnirea cu el, de-a lungul anilor, și cu arta lui, va reprezenta întotdeauna pentru mulți dintre cei peste 2000 de tineri artiști participanți la evenimentele *Darclée*, o investiție fundamentală în propriul lor viitor. Rațiune de a fi, de altfel, a acestui mare Concurs și Festival de care Nicolae Herlea a fost atât de profund legat.

Cu Nicolae Herlea a plecat un prieten drag și un imens artist a cărui voce, cu timbrul ei sublim, va

Competiții închinată artei cântului, care s-a impus drept una dintre cele mai prestigioase din lume.

Aflat acum la Porțile Eternității, Nicolae Herlea ne lasă în suflete

entuziasma și va mângâia în veci sufletele noastre.

Dumnezeu să-l odihnească în Împărăția Sacră a Muzicii și a Cântului.

Nicolae Herlea Un gând de despărțire

Viorel COSMA

Trăim cu toții o mare durere în suflet: în holul de marmură al primei scene lirice românești, ne-am adunat să vărsăm o lacrimă, fiindcă Tonio din opera *Paiate* nu mai este pe scenă, nu mai rostește cu glasul său de aur celebrul *Prolog* al lui Leoncavallo, ci a venit de peste hotare – parcă – să tragă cortina peste drama vieții, spre a-și lua adio de la toți prietenii și auditorii anonimi care l-au aplaudat odinioară pentru clipele înălțătoare, inegalabile, de artă, oferite cu

generozitatea oamenilor de excepție. “Pentru mine – mărturisirea Herlea în aproape toate interviurile sale – vocea este instrumentul lui Dumnezeu.” Solistul Operei Naționale a plecat pe drumul fără de întoarcere, acolo sus, să mulțumească Domnului pentru talentul pe care i l-a dăruit cu atâta bunăvoință. Nu cred că în momentul de față, românii apreciază cât de mare este pierderea lui Nicolae Herlea pentru cultura noastră muzicală, pentru teatrul muzical universal, căci generația de azi – din păcate – nu știe să-i rostească numele când aude la radio, acel glas de excepție, inconfundabil. Fiindcă i-am stat aproape peste 6 decenii din clipa când a debutat în rolul Silvio din *Paiate*, în seara zilei de 14 aprilie 1950, nelipsind de la nicio premieră, concert de gală, spectacol extraordinar, până la retragerea de pe scenă, îndrăznesc să afirm că un artist singular ca al lui Herlea nu mai poate apărea decât – poate – peste 100

de ani. Pasiunea mea de critic muzical m-a determinat să urmăresc de-a lungul timpului, nu două, nu trei strălucite generații de baritoni români, și vă rog să-l credeți pe cel care mai are doar 9 ani și atinge vârsta centenară, că o voce particulară, unică, mai generoasă, mai strălucitoare în registrul acut, egală în toate registrele, inconfundabilă în timbru, impecabilă în dicțiune, nu am auzit pe meleagurile noastre. Mi-a scăpat din palmares doar prima generație de baritoni a lui D. Popovici – Bayrenth de la sfârșitul sec. XIX, însă am ascultat “pe viu” pleiada enesciană a lui J. Athanasiu, P. Ștefănescu-Goangă, Șerban Tassian, Aurel Costescu-Duca (profesorul lui Herlea), apoi am aplaudat, seară de seară, galeria “uriașilor” baritoni ai TOB (colegi cu Figaro-ul lui Rossini) de la mijlocul sec. trecut, cu Ohanesian, Enigărescu, Iordăchescu, L. Konya și Tumagian, încheind cu generația contemporană, dar glasul secolului teatrului liric românesc a rămas indiscutabil unul singur: Nicolae Herlea. Revista *Opern und Konzert* din München, scria cu obiectivitate și perspectivă ierarhică peste timp, următoarele: “Ceea ce a fost Caruso pentru italieni și F. Șaliapin pentru ruși, este Herlea pentru români”.

Palmaresul marilor teatre străine care l-au admirat pe baritonul român, rămâne – deocamdată -

Covent-Garden, Grande-Opera, San Carlo (Napoli); 550 de spectacole cu Bărbierul din Sevilla; 23 de stagioni muzicale la rând pe scena de la Balșoi din Moskova; 10 spectacole de Tosca la Tokio, într-un

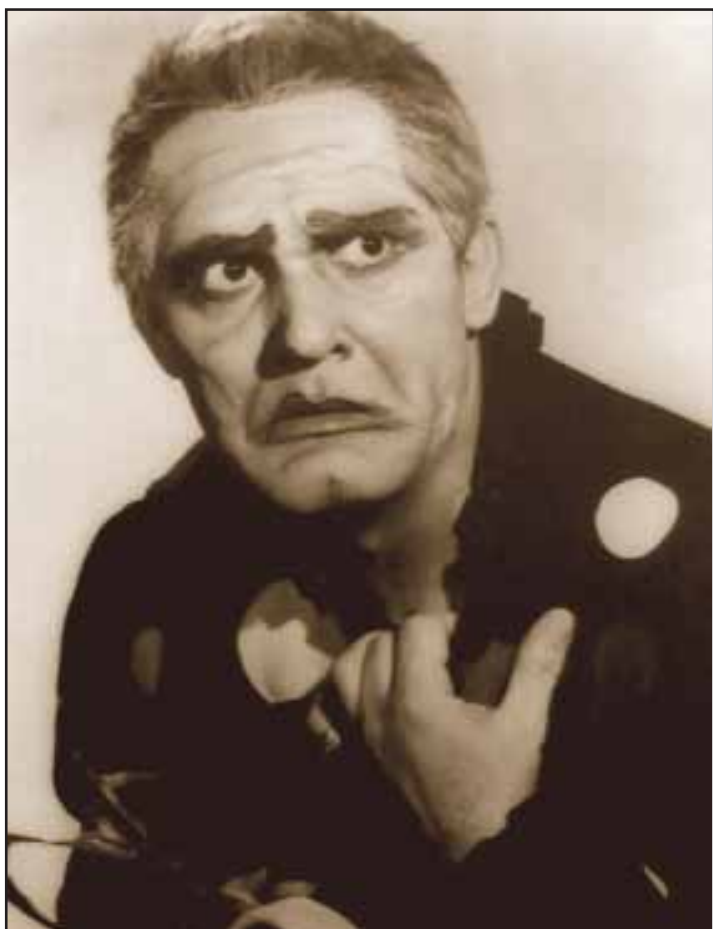

singur turneu! Navetă lunară între *Metropolitan* și *Scala* de-a lungul anului 1964, fără nicio întoarcere în țară! Aplauze furtunoase la final de spectacol, contabilizate de presa străină, de peste 20-30 de minute, cu publicul în picioare! Acesta este bilanțul fermecat al lui Nicolae Herlea, pe scurt. Iar noi, românii, nu am fost în stare până astăzi, să-i publicăm nici măcar o singură schiță monografică...

În această clipă de apăsare supremă, nu pot să-mi închei evocarea celui mai bun și prețios prieten, fără a rosti măcar o vorbă despre omul Herlea. “Trăiesc cu mulțumirea de a fi avut o carieră lungă – obișnuia să-mi spună, în lungile noastre seri de întâlniri colegiale la el acasă – în care am reușit să pătrund în inimile oamenilor.” Apoi, cu înnăscută modestie profesională, dar și cu regretul artistului împlinit, adăuga: “M-am retras de pe scenă din proprie voință și “cu voce” (cu două săptămâni înainte de pensionare, am cântat “*Rigoletto*!”). Am făcut-o în momentul când am considerat, că m-aș fi repetat.” Și-a reluat vechea pasiune din tinerețe: *pictura*. O practicase odinioară, când maestrul penelului, Constantin Piliuță, îl inițiasă în tainele machiajului. Omul – Herlea mai avea o calitate rară la interpreții lirici: iubea nespuse de mult colegii de breaslă.

A fost odată ca niciodată, un teatru liric pe cheiul Dâmboviței când Bucureștiul deținea primatul baritonilor de pe glob. Dar dintre toți acești faimoși “munți” semeți ai planetei, Everestul s-a numit Nicolae Herlea!

Să-i mulțumim că ne-a dăruit din harul său atâtea clipe fericite pe acest pământ românesc și să-l rugăm pe Domnul să-l așeze în corul îngerilor pe acest “Sfânt” al artei sunetelor. Dumnezeu să-l odihnească.

fără termen de comparație cu oricare alt cântăreț de operă autuhton: *Scala, Metropolitan, Balșoi, Liceo,*

În pas de defilare

Mariana POPESCU

Privită de-a lungul timpului, în România, muzica militară a avut o evoluție spectaculoasă. De la prezența în oștile române a buciumașilor, a trâmbițașilor, a toboșarilor, a fanfarelor de tip oriental: meterhanele și taburhanele, se ajunge la înființarea în anul 1830, a unor „muzici trebuitoare la corpul miliției pământești”, odată cu organizarea pe baze moderne a armatei - *Armata Națională*, numită de contemporani - *Straja pământeană*. Primul șef de muzică a fost Franz Ruzsitski, austriac de origine care a cultivat muzică cultă. Erau interpretate valsuri, poloneze, mazurci, marșuri, precum și lucrări de Mozart, Beethoven, Rossini.

Având bucuria de a participa la cea de-a XI-a ediție a *Festivalului Internațional al Muzicilor Militare de la Brăila*, am constatat că, în prezent, muzica militară se ridică la cele mai înalte exigențe, atât prin diversificarea repertorială cât și prin măiestria interpretării.

În anul 1996, la Brăila a fost organizat un Festival Național al fanfarelor militare. În 1998, la cea de-a treia ediție, prin participarea muzicii militare a armatei ucrainene, Festivalul a căpătat caracter internațional, iar de atunci, pe Esplanada Dunării au evoluat muzicile militare din Bulgaria, Germania, Austria, Republica Moldova, Turcia și muzica Forțelor Terestre ale Armatei S.U.A.

La cea de-a XI-a ediție a Festivalului, au participat opt formații ale muzicilor militare, șase din România: Muzica Militară și Drill-Team-ul Regimentului 30 Gardă „Mihai Viteazul”, Muzicile militare ale garnizoanelor Brăila, Constanța și Iași, Muzica Militară a Academiei Forțelor Aeriene „Henri Coandă” din Brașov și două formații din străinătate: Muzica Militară a Garnizoanei Bălți din Republica Moldova și Muzica Militară a Forțelor Aeriene din Turcia.

Festivalul a fost patronat de Primăria Municipiului Brăila, Statul Major al Forțelor Terestre, Garnizoana Brăila, Serviciul Muzicilor Militare, coordonarea muzicală aparținând colonelului Valentin Neacșu – Șeful Serviciilor Muzicilor Militare și colonelului Petrea Gogu, șeful Muzicii Militare a Garnizoanei Brăila.

Timpe de două zile, în Brăila au răsunat armoniile muzicilor militare care au împânzit arterele principale ale orașului. În concertele de dimineață, formațiile au participat cu muzică de promenadă pe Esplanada Dunării, la Parcul Monument, Piața Traian, Grădina Publică, stațiunea *Lacul Sărat*.

După-amiaza, manifestările au debutat cu impresionanta Paradă a Muzicilor Militare care au străbătut căile principale ale orașului.

Pe Esplanada Dunării, fiecare formație și-a prezentat show-ul individual, oferind publicului brăilean momente de mare încântare.

Orchestra Militară a Brigăzii de Infanterie motorizată „Moldova”, din Bălți - Republica Moldova, dirijată de locotenent Andrei Pelipetchii, înființată în anul 1992, a prezentat un program variat, impresionând publicul cu ritmurile înfocate ale dansurilor moldovenești, având în față un grup de instrumentiști care și-au lăsat instrumentele, prinzându-se într-o sârbă, împreună cu dirijorul.

Muzica Militară a Forțelor Aeriene din Turcia, dirijată de locotenent colonel Murat Öztürk și prim-dirijorul Ismail Hakki Burdurlu și-a deschis programul cu o interpretare corală a unui impresionant imn, într-un sensibil aranjament contrapunctic, dedicat lui Kemal Atatürk.

Muzica militară a Garnizoanei Iași, cu vechi tradiții (prima menționare a existenței sale datând din anul 1830, în ziarul *Albina Românească* a lui Alexandru Asachi), formație cu o activitate națională și internațională remarcabilă, a fost dirijată de locotenent Alexandru Mateșică – cel mai tânăr dirijor din Festival, care a introdus în program și rock-simfonic.

Muzica Militară și Drill-Team-ul Regimentului 30 Gardă „Mihai Viteazul”, unitate de elită a armatei române, condusă din anul 2009, de locotenent colonel Liviu Voicu, a demonstrat că știe să îmbine „spiritul militar cu cel artistic”.

Drill-Team-ul Regimentului 30 Gardă „Mihai Viteazul” a încântat publicul cu măiestria, eleganța și virtuozitatea execuției unui exercițiu care presupune o însumare a foarte multe multe ore de antrenament.

Muzica Militară a Forțelor Navale Române din Constanța, reorganizată din anul 2003, s-a impus în peisajul muzical dobrogean, pe plan național și internațional. Condusă de Locotenent colonel dr. Cornel Ignat, formația abordează cu profesionalism un repertoriu vast, abordând toate genurile muzicale din creația națională și universală. Show-ul realizat în Festival s-a distins prin dinamică, varietate și virtuozitate, o contribuție deosebită având-o trupa de majorete a Liceului cu Program Sportiv – *Nicolae Rotaru* din Constanța, condusă de Adriana Adelaida Hoidrag, absolventă a Facultății de Artă din Constanța, secția Coregrafie.

Muzica Militară a Academiei Forțelor Aeriene „Henri Coandă” din Brașov, condusă de Major Sorinel Vânt, a impresionat prin repertoriul abordat, cuprinzând și muzică de film, precum și prin eleganța și distincția trupei de majorete.

Muzica Militară a Garnizoanei Brăila, cu o remarcabilă tradiție încă din anul 1840, condusă de colonel Petre Gogu, s-a remarcat atât pe meleagurile dunărene cât și pe plan național și internațional, prestația formației în Festival, fiind însoțită de perechile de dansatori ale cluburilor *Valentina Dance*, *Fantezia Brăila - Galați* și ai Școlii Populare de Artă *Vespasian Lungu*, care s-au remarcat prin virtuozitate și eleganța costumelor.

Prima seară a Festivalului s-a încheiat cu un progal interpretat de formațiile participante, cuprinzând piesele: *Marșul genștilor* de Col.(r) Ion Croitoru, *Copacul* de Jolt Kerestely – solist Sergent Major Laurențiu Mocănescu (în prezența compozitorului, invitat de onoare al Festivalului), *Valurile Dunării* (selecțiuni) de I. Ivanovici în varianta orchestrală semnată de Colonel Constantin Costoiu, solo clarinet – Sergent Major Ionuț Vizireanu.

Ultima seară a Festivalului s-a încheiat cu interpretarea în comun a pieselor: *One moment* de J Bettis, solo trompetă Plutonier adjutant p. Romică Nițu, *Samba Meddley* – arr. C. Walter, *Highland Cathedral* de M. Korb, *Marș* de Radetsky, culminând cu un impresionant foc de artificii.

Timpe de două zile, Brăila a devenit un oraș al muzicii, armoniile speciale ale muzicii militare fiind chintesența profesionalismului și disciplinei.

Din păcate, în urma Reformei armatei, în România au rămas puține formații de muzică militară.

Revigorarea muzicii militare se impune a fi o cerință importantă pentru păstrarea tradiției, însumând 182 de ani de existență. Muzica militară este un segment al culturii românești care a depășit sfera activității pur militare. Repertoriul nu se mai limitează doar lucrările de serviciu. Prin abordarea unor lucrări ample, în aranjament simfonic, muzica militară a demonstrat că face parte din peisajul muzical contemporan, având un mare impact asupra publicului.

Recital cameral - Triouri cu pian

Corina BURA

Sala mică a Atheneului Român a fost martora unui eveniment deosebit atât prin faptul că acesta a avut loc într-o sâmbătă seara, prilejuind o frumoasă petrecere a timpului, departe de orice zgomot al mediei, dar și pentru că programul a fost alcătuit dintr-un repertoriu destinat unei formații cu care ne întâlnim destul de rar: trio-ul cu pian. În ce privește această din urmă alcătuire, ea este una dintre cele mai interesante, prezența pianului aducând o bogăție cu totul specială sonorității de ansamblu, iar repertoriul abordat, aparținut unor compozitori - mari maeștri ai claviaturii. Protagonistii serii au fost: violonista **Diana Moș** (profesor și prorector al UNMB), violoncelistul **Eugen Bogdan Popa** - ambii membri ai Filarmonicii „George Enescu” - și pianistul **Sandu Sandrin**, profesor univ. la UNMB. Recitalul s-a bucurat de concursul Maestrului **Leontin Boanță**, care a susținut partitura clarinetului pentru *Trio-ul nr.4 în Si b major op.11*, „Gassenhauer Trio” de **Beethoven** cu care a și început seara. Liniile melodice ale violoncelului deosebit de expresive și calde sub arcușul lui Bogdan Popa s-au împletit armonios, șerpuitor cu cele ale clarinetului, acesta din urmă într-o ipostază extrem de profundă și lirică în același timp. Clarinetistul Leontin Boanță, aparținând corpului Filarmonicii bucureștene, s-a dovedit un colorist rafinat, iar momentele sale de pianissimo pline de visare. Finalul, o

de sine stătătoare cât și în ansamblu foarte bine organizat și sudat. Desigur, Sandu Sandrin a susținut cu brio o partitură dificilă, poate mai puțin simpatcă din punct de vedere al impresiei tehnice dar care a asigurat canavaua pe care s-au țesut nobilele dialoguri dintre clarinet și violoncel.

Continuarea a păstrat registrul Titanului de la Bonn cu *Trio-ul nr.1 în Re major op.70*, supranumit și „Geister Trio”, tema părții mediane fiind inspirată se pare de scena fantomelor din *Macbeth* de Shakespeare; totodată și-a făcut apariția și violonista Diana Moș care a introdus un alt tip de sonoritate în acest ansamblu, datorată scriiturii,

de fapt mai mult o meditație dureroasă, o transpunere muzicală a unor stări sufletești sfâșiate de regrete și mai puțin „gotică” sau înfricoșătoare după

Diana Moș

Eugen Bogdan Popa

Beethoven având în general anumite preferințe în tratarea acestui instrument, o dinamică specială care evoluează mai mult pe contraste decât pe culoare. Diana Moș este o experimentată artistă care a abordat de ceva vreme întregul repertoriu beethovenian, iar unele formulări întâlnite în Sonatele pentru vioară și pian pe care le-a interpretat alături de pianistul S. Sandrin au avut ecouri emoționante în *Allegro vivace e con brio*. Partea a doua, *Largo assai ed espressivo în re minor* (tonalitatea Requiem-ului de Mozart!) care face aluzie la drama shakespeariană este

cum sugerează titlul. Sonoritățile non vibrato, în pianissimo au intrat într-un pronunțat contrast cu partitura pianului care a fost gândită la o mai mare scară sonoră și căreia S. Sandrin i-a imprimat un caracter obiectiv. Finalul, asemenea celui din Sonata „Kreutzer” este un moment de virtuozitate pentru acest tip de literatură, scris mai mozaicat, cu *Introducere* și multe cadențe interioare, iar cei trei interpreți au dat măsura pregătirii lor instrumentale excelente și acelei cunoașteri amănunțite a întregului opus, la nivelul la care ajung doar cei implicați în activități de mentorat. Recitalul s-a încheiat cu amplul *Trio op.101 pentru pian, vioară și violoncel în do minor* de **Johannes Brahms**. Complexitatea discursului brahmsian și dramatismul tonalității au constituit elementele pe baza cărora cei trei interpreți au avut oportunitatea să se manifeste plener, de la tragic spre misterioase momente, descoperind accente cărora le-au imprimat o tentă de-a dreptul expresionistă. Partea a doua, un fel de *Intermezzo* a fost de asemenea foarte reușit prin realizarea unei atmosfere deosebit de inspirate și convingătoare, iar *Andante grazioso* a reprezentat momentul împăcării (*Do major*) și unificării depline înaintea tumultuosului final. Am asistat astfel la o colaborare dintre generații, artiștii aparținând prin vârstă și formație unor tradiții și școli diferite, Bogdan Popa cu elanul și vigoarea tinereții, Diana Moș cu trecerea spre maturitate și consolidarea unor valoroase cunoștințe acumulate, iar Sandu Sandrin cu atitudinea și detașarea pe care o conferă experiența de viață și podium.

Sandu Sandrin

temă cu variațiuni care sporește în complexitate o dată cu dezvoltarea discursului, a prilejuit etalarea virtuozității interpreților atât ca entități

Dreams records – un deceniu de activitate

Florian LUNGU

Întemeiată în anul 2004 de saxofonistul, compozitorul, șeful de formație **Nicolas Simion** (născut la 15 iunie 1959 în localitatea Dumbrăvița din zona Brașovului), **Casa de discuri „7dreams Records”** se dorește a fi o oglindă a realizărilor de ieri, de azi și desigur, de mâine proprii unora dintre cei mai reprezentativi muzicieni de gen din România.

Pentru cei care-l cunosc mai puțin, amintim că **Nicolas Simion**, format pe băncile Conservatorului bucureștean, unde s-a pregătit temeinic în domeniul marii muzici, a devenit poli-instrumentist (saxofoane, bass-clarinet, taragot) autodidact, debutând în jazz în anii '80. Definitiv pentru perioada afirmării sale a fost activitatea în grupul „**Opus 4**” (formula a doua) pe care el însuși l-a alcătuit, cu pianistul **Mircea Tiberian**, bass-istul **Cătălin Rotaru**, bateristul **Eugen Nichiteanu** și cu saxofonistul **Dan Mîndrilă** drept invitat permanent. Pe la finele anilor '80 ai veacului trecut, „**Opus 4**” și **Dan Mîndrilă** au susținut un număr record de concerte, într-un număr record de orașe! Invitat în Polonia ca interpret la Festivalul varșovian „Jazz Jamboree” – ediția 1989, **Nicolas Simion** a avut mari probleme cu viza, ajungând cu întârziere în capitala poloneză și, în consecință hotărând să se afirme ca muzician în străinătate. Expatrierii și perioadei de acomodare i-au succedat primele succese repurtate de **Nicolas Simion** ca un saxofonist de notabilă experiență și înzestrat cu o sesizabilă originalitate. Atribute puse generos în slujba realizării unor discuri în care să pulseze *lumea de frumuseți a ethosului nostru folcloric*, pusă în valoare prin înregistrări de ținută efectuate în compania unor instrumentiști europeni și americani foarte buni, de talia unor **Graham Haynes**, **Ronnie Burrage**, **Lonnie Plexico**, **Ed Schuller**, **Victor Jones**, **Peter Perfido**, **Tomasz Stanko**, **Dusko Gojkovici**, **Mal Waldron**, **Lee Konitz**, **Jancy Körössy** și alții, – laolaltă, multe albume sub autograf componistic propriu, bine primite de critica de specialitate, la fel ca și turneele întreprinse din 1991 în noua sa patrie Austria, dar și în Germania (unde s-a stabilit ulterior), Polonia, Bulgaria, Ungaria, Elveția, Comunitatea Statelor Independente, Ungaria, Grecia, etc. Lui **Nicolas Simion** și unui nou partener scenic, virtuosul pianist **Florian Weber** li se datorează primele audiții publice ale monumentalei lucrări de jazz concertant, semnată cu 35 de ani înainte de regretatul compozitor român **Richard Oschanitzky**, „Dublul concert pentru pian, saxofon tenor, orchestră simfonică și big band”; interpretări performante oferite

melomanilor din Iași, București, Brașov, cu contribuția dirijorilor **Peter Oschanitzky** și **Sabin Păutza**.

Artist al cărui nume figurează pe genericele a peste 40 de discuri – devenind astfel muzicianul român de gen cu cea mai bogată discografie –, **Nicolas Simion** s-a impus în ultimii ani drept cel mai notoriu reprezentant peste hotare al jazz-ului din România.

În dorința de a stimula prin producții discografice semnificative o mai bună cunoaștere a valorilor jazz-ului

autohton, a celor mai accentuate personalități ale sale de ieri și de azi, muzicianul a întemeiat în anul 2004, în paralel cu ferventa sa activitate interpretativă, **Casa de discuri „7dreams”** care a editat pînă în prezent nu mai puțin de 17 seturi discografice: 16 albume audio (dintre care două duble) și un DVD. Multe dintre aceste imprimări au fost preluate live în România și peste hotare, după cum unele se constituie drept valoroase înregistrări istorice, inedite. Cum este și firesc, majoritatea acestor albume îl au drept protagonist pe **Nicolas Simion** însuși, în formule de duo, trio, quartet, sextet instrumental și cu orchestră. Însă în nu mai puțin de patru CD-uri saxofonistul apare în înregistrări de ținută împreună cu pianistul și compozitorul nepereche **Jancy Körössy** (1926 – 2013), căruia i-a fost dedicat postum și dublul CD solo apărut anul trecut sub genericul „*American Impressions & Romanian Landscapes*” (înregistrări din Atlanta, Georgia datate 1972, respectiv 1975).

Alt nume de primă mărime, memorat pentru posteritate prin intermediul dublului album „*Memorial vol. 1*” editat de „**7dreams Records**” este acela al compozitorului, aranjorului și pianistului de excepție **Richard Oschanitzky** (1939 – 1979). Pe lîngă cele trei nume deja menționate – **Nicolas Simion**, **Jancy Körössy**, **Richard Oschanitzky** – pe albumele Casei „7dreams” mai apar în ipostaze de *guest star* ori *sideman* instrumentiști renumiți, străini și români: bateriștii **Peter Perfido**, **Johannes Bockholt**, **Alan Jones**, **Jammie Haddad**, **Billy Kilson**, **Boris Petrov**, bass-iștii **Angus Bangus**, **Thomas**, **Martin Gjakonovski**, **Sebastien Boisseau**, **Lonnie Plexico**,

Ed Schuller, Andy McKee, James Singleton, Johannes Fink, pianiștii **Florian Weber, Michael Cain, Andreas Mayerhofer**, gitariștii **Norbert Scholly, Sorin Romanescu**, saxofonistul **Lee Konitz**, trompetiștii **Tomasz Stanko, Piotr Wojtasik**, violonistul **Zoltan Lantos**, trombonistul **Nils Wogram**, acordeonistul **Fausto Beccalossi**, **Giani Lincan** la țambal, **Ansamblul „Die Reihe”** și **Filarmonica din Sibiu** dirijate de **Paolo Bellonia** și respectiv de **Sabin Păutza** – cu toți coechipierii ai lui **Nicolas Simion**; iar dintre companiile lui **Richard Oschanitzky** (în perioada 1966 – 1971) îi amintim pe saxofoniștii **Dan Mîndrilă, Ștefan Berindei, Alexandru Imre**, trompetistul **Nelu Marinescu, Nicu Dumitrescu** –

trombon, **Titus Muntean** – flaut, bass-iștii **Bogdan Cavadia, Johnny Răducanu, Wolfgang Güttler**, bateriștii **Ion Cristinoiu, Adrian Ciceu, Eugen Gondi, Vasile „Mache” Ganea, Bob Iosifescu**, vocalistele **Ileana Popovici și Puica Igiroșanu**, desigur **Richard Oschanitzky** la pian, **Orchestra Radiodifuziunii din Berlin** și **Marea Orchestră din Leipzig** sub baghetele dirijorilor **Günther Blumhagen**, respectiv **Adolf Fritz Guhl**.

Cele mai recente dintre albumele mai sus citate pot fi aflate în librăriile Humanitas și Cărturești.

Alte cinci – șase CD-uri vor fi lansate de **Casa „7dreams”** în 2014 și 2015.

Ritmuri orientale

Oana GEORGESCU

De peste douăzeci de ani, creatoarea de modă **Liza Panait** nu a lipsit în nici un sezon de pe podiumul de prezentare a modei românești, defilările colecțiilor sale, de fiecare dată având altă temă și altă sursă de inspirație, fiind cele mai așteptate fashion-show-uri. **Liza Panait** a reușit să realizeze veritabile spectacole de modă dedicate tradițiilor și marilor valori ale artei și culturii românești, mai

ales că muzica live a însoțit fiecare prezentare a sa.

Colecția „*Touareg*”, propunerea sa pentru sezonul primăvară-vara 2014 a fost inspirată de misterioasa și fascinanta lume a triburilor nomade din Sahara (beduini, berberi, tuaregi), dar a fost dedicată aproape în exclusivitate tuaregilor, cei mai bravi, mai demni și mai curajoși locuitori ai deșertului. Prezentarea colecției „*Touareg*” a fost însoțită de muzica live interpretată de **Mara** și de trupa „*Sensor*”. Muzica a fost compusă special pentru această prezentare de **Paul Ilea**, liderul trupei.

„*Touareg este o colecție cu influențe tribale, care reprezintă*

unul din trend-urile principale din sezonul cald. Este inspirată din costumația nomazilor deșertului ca linie și cu motive tradiționale rezultate din croi, detalii, picturi manuale sau broderii realizate în atelierelor noastre. Culorile sunt vii, iar albastrul, turcoazul, auriul, negrul și roșul sunt vedetele” – a afirmat binecunoscuta creatoare. Arta vestimentară, dar și muzica și dansul i-au transportat pe toți cei prezenți într-o călătorie inițiată în deșertul Sahara. Un loc în care timpul și spațiul se contopesc și unde inspirația, magia, lumea fantastică prind contur. (Foto: **Sebastian Oros**)

“Suflet în culori”

Oana GEORGESCU

Scena Sălii Radio din București a găzduit evenimentul “Suflet în culori”, un concert caritabil susținut și organizat de Asociația pentru Muzică, Artă și Cultură (președinte Mihai Stan) în beneficiul copiilor cu autism. Printre parteneri s-au numărat Asociația Help Autism, Societatea Română de Radiodifuziune și Centrul InfoEuropa din cadrul MAE. Aceștia au demarat un proiect comun de informare și conștientizare și, în același timp, o campanie de strângere de fonduri în beneficiul copiilor care suferă de Tulburări din Spectrul Autismului.

Concertul caritabil a fost susținut de patru tineri artiști care s-au alăturat benevol susținerii acestei cauze: soprana Rodica Vică, tenorul Ștefan Pop, violonistul Vlad Maistorovici și pianistul Ștefan Doniga. Printre piesele interpretate s-au numărat compoziții ale lui Léo Delibes, Alexander Skriabin, Johann Sebastian Bach sau Camille Saint-Saens.

Toți cei patru tineri artiști au dovedit, pe lângă gestul lor caritabil, că muzica este pentru ei talent, har și dăruire. Acea seară a marcat și o premieră absolută: interpretarea în primă audiție mondială, la pian, a

tenorul bistrițean Ștefan Pop, câștigătorul ediției 2010 a concursului Operalia – Plácido Domingo (Londra) a interpretat pe scena Sălii Radio aria „Una furtiva lagrima” din „Elixirul dragostei” de Donizetti, aria lui Alfredo din „Traviata” sau populara cântonetă „O sole mio” de Eduardo di Capua. Acompaniați la pian de Ștefan Doniga, soprana Rodica Vică și tenorul Ștefan Pop au interpretat duetul Adina – Nemorino din „Elixirul dragostei” și duetul Violetta – Alfredo, “Parigi, o cara, noi lasceremo...” din „Traviata”. *“Vocația de artist nu ne-o*

alegem noi, ea ne alege pe noi, și astfel devenim privilegiați prin bucuria de a profesa mereu ceea ce ne place și de a ne identifica cu arta. De aceea, cred că, atunci când este nevoie, ar trebui să folosim acest dar

pentru a-i ajuta pe cei mai puțin norocoși” – a spus soprana Roxana Vică, cea care a interpretat cunoscutele „Les filles de Cadix” de Delibes, „La Danza”, tarantela de Rossini și o arie din zarzuela „Las Hijas del Zebedeo” de Ruperto Chapí. Evenimentul a fost prezentat de actrița Manuela Hărăbor și de Marius Constantinescu, scriitor, jurnalist și realizator TV. Fiul Luminiței Constantinescu, fostă realizatoare muzicală în Televiziunea Română, și al baritonului Nicolae Constantinescu de la Opera Națională din București, Marius a scris volumele “Cortez”, dedicat

marii soprane Viorica Cortez, și „Profil. Poveste. Personaj”, cu dialoguri pe care le-a realizat cu 29 de personalități marcante ale vieții artistice românești și internaționale. Ediția emisiunii omonime de la TVR dedicată dirijorului Ion Marin (fiul dirijorului Marin Constantin, fondatorul corului “Madrigal”) a obținut în anul 2012 premiul APTR pentru cea mai bună emisiune-portret.

Mazurcilor op. 64 nr. 1 și nr. 3 de Sergei Bortkiewicz, descoperite în urmă cu câteva luni. Pianistul Ștefan Doniga a reușit, cu o lejeritate uimitoare, să treacă de la *Preludiul* din *Partita în Mi major* de Bach interpretat alături de violonistul Vlad Maistorovici, la *Introducerea* și *Rondo-ul Capriccioso* de Saint-Saëns și *Mazurcile* op. 3 nr. 7 și op. 25 nr. 6 de Aleksandr Skriabin. Între două reprezentații cu opera „Faust” la Rijeka Opera (Croatia),

Viitorul muzicii ușoare

Octavian URSULESCU

Cu siguranță, rezultatele de excepție, la toate festivalurile de gen din țară și chiar de peste hotare, ale

elevilor Viorelei Filip de la Școala de arte din București nu sunt deloc întâmplătoare. Profesoara lor, o foarte valoroasă interpretă, textieră, dar și compozitoare, are marele avantaj că le poate exemplifica totul "pe viu", corectându-le toate inexactitățile. Absolventă a Conservatorului "Ciprian Porumbescu", Viorela Filip este cu siguranță la ora actuală cea mai valoroasă profesoară de canto-muzică ușoară de la noi, cu precizarea că ea îi îndrumă pe elevii săi să cânte și muzică românească, să prețuiască valorile genului, învățându-i frazarea, intonația, nuanța, în suferință la cei care cântă în limba română de parcă ar face-o în engleză (și aici ne referim la mulți interpreți cunoscuți din noul val, care adesea se erijează în compozitori și textieri fără a avea minime cunoștințe necesare în domeniu). De două ori pe an, clasa Viorelei Filip se reunește la un examen – de fapt un concert cu public la care notele nu le dă un juriu, ci chiar beneficiarii direcți, spectatorii. Cea mai recentă trecere în revistă de acest gen a avut loc în cocheta sală a Centrului cultural "Tinerimea

Română", din păcate ignorată de cei care nu cunosc această bijuterie din centrul Capitalei, păstorită cu grijă de dirijorul Voicu Enăchescu, directorul Centrului. A fost o paradă absolut impresionantă, cu nu mai puțin de 32 de tinere soliste (incredibil, dar n-a fost nici un băiat, probabil aceștia sunt mai atrași de fotbal!). Între aceste autentice speranțe, cu grad

diferit de pregătire, unele fiind la început de drum, am remarcat cu bucurie câteva din vocile de excepție care domină toate concursurile de muzică ușoară, fiind adevărate colecționare de premii. S-au detașat cu ușurință și aici, apelând la repertoriul internațional, ca pentru a "testa" piața de peste hotare, știut fiind că ele cântă în mod curent piese românești de muzică ușoară, unele scrise special pentru ele. Am mai scris despre ele, așa încât vă sunt binecunoscute Bianca Lixandru (a cântat formidabil "Chain of fousls", ca un omagiu adus Arethei Franklin) sau Ștefania Chesar (o temperamentală Rihanna în miniatură, cu "Russian Roulette"). Andreea Claudia Dumitriu, care a fost finalistă la cel mai puternic concurs de muzică ușoară din țară, cel internațional de la Brăila, "George Grigoriu", a aruncat mănua Larei Fabian ("I guess I love you"), Miruna Popescu a electrizat sala cu piesa "Mercy", lansată de Duffy (finalul, cu toți elevii cântând această melodie, laolaltă cu dascălul lor, a fost magnific), iar Bianca Tache a spus... „Stop!”. Dacă ne-am referit în mod special la aceste 5 talente

excepționale, viitoare vedete ale genului, asta nu înseamnă că n-au fost și alte soliste de viitor (Bianca Roșu, de pildă), dar e greu să reții atâtea nume, pe de o parte, iar pe de alta evident unele interprete vin la curs efectiv din plăcerea de a cânta și de a colabora cu Viorela Filip, nemaivând vârsta necesară pentru a porni pe o cale profesionistă în domeniu. Dar ce minunat e să vezi atâția oameni cântând din pur entuziasm! Urmărind acest spectacol antrenant, prezentat de una dintre emoționatele eleve și condimentat cu momente coregrafice ale clasei de dans moderni de la Școala de arte, am înțeles că muzica ușoară românească are un viitor, numai că am avea nevoie de cât mai mulți profesori pasionați, asemeni Viorelei Filip, pe care am urmărit-o amuzați cum "ardea" în primul rând al sălii, cântând laolaltă cu elevele sale, indicându-le mimica, zâmbetul, gestică, mai să se suie pe scenă, să cânte ea! Pentru o experimentată profesoară de canto, dublată de o interpretă în activitate, mistuirea este asemeni antrenorilor de fotbal aflați la vârste tinere, care ar intra în orice clipă pe terenul de joc în locul elevilor mai puțin dotați...O altă mare bucurie ne-a fost prilejuită de interpretarea

unor melodii românești de succes, semnate Șerban Georgescu, Andrei Tudor, Nicolae Caragia, Cristian Faur, Laurențiu Duță, Paula Seling sau lansate de formații cum ar fi Spin sau Provincialii. Cel puțin prin prisma clasei Viorelei Filip, ziua de mâine a muzicii ușoare românești este asigurată!

Primul nostru “Cerb de aur” (VI)

Octavian URSULESCU

Victoria Luminiței Dobrescu, în 1969, a produs, așa cum scriam, o mare bucurie în țară, fiind prima într-o competiție care polariza atenția tuturor. Dar anii au trecut și, după 1990, tot felul de oameni care nici nu se născuseră pe vremea aceea sau care nu au legătură cu fenomenul muzicii ușoare au început să emită păreri absurde, să publice ineptii, pe linia celor care legau tot ce a fost înainte de 1989 de intervențiile Securității, ale conducerii superioare de partid, anulând cu bună știință tot ce s-a realizat bun în cultură (și înainte vreme, între noi fie vorba, au fost multe succese de excepție!). Un tânăr istoric al fenomenului, Mircea Nicolau, descoperă cum că festivalul “Cerbul de aur” s-ar fi... “inaugurat și întrerupt din ordinul direct al lui Ceaușescu”, când e evident că

manifestarea n-a avut nimic politic! Culmea e că noi, cei care am fost ca jurnaliști la acele prime 4 ediții, n-am simțit o presiune politică, dovadă că au participat zeci de vedete uriașe de pe toate continentele, până și din Japonia, sute de concurenți, că juriile au fost mereu internaționale și că, de pildă, n-a triumfat niciodată un reprezentant al unei țări socialiste, deși unii chiar ar fi

meritat. Lui Ceaușescu îi plăcea muzica populară, cu siguranță se uita și la “Cerbul de aur”; de aici însă până la a ștampila un festival minunat, care ne-a înseninat acele zile, categorisindu-l drept “ideea unui dictator” e o cale lungă, Ceaușescu avea el alte “idei”, nu muzica ușoară îl preocupa... Inițiativa a fost, în primul rând, a lui Tudor Vornicu, susținut de conducerea din acei ani a TVR (Ioan Grigorescu, Octavian Paler, ș.a.), festivalul reprezentând, așa cum Luminița Dobrescu însăși recunoaște, “o deschidere formidabilă și neobișnuită către lume, pentru un sistem comunist”. În afirmațiile de cafea de pe Wikipedia puteți citi tot felul de neadevăruri flagrante, emise de oameni cu evidente frustrări: că la Brașov a fost un festival... comunist (câștigat, ca să vezi, la 3 din cele 4 ediții, de... capitaliști!), că n-ar avea rădăcini... autohtone, că trebuie neapărat deschis un...proces al festivalului și alte aberații, făcând parte din campania concertată de defăimare a tot ce s-a creat bun înainte de 1989. Mai mult, prin 2008, o jurnalistă, se pare din Brașov (numele nu ne este cunoscut, ceea ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi avut tangențe cu fenomenul muzical), Camelia Onciu, este categorică în a plasa “Cerbul de aur” în “context

politic”. Culmea este că în alte țări din Est aveau loc în acei ani mari festivaluri similare (la Sopot în Polonia, la Nisipurile de aur - “Orfeul de aur”, în Bulgaria, la Bratislava în Cehoslovacia), dar nimeni nu le-a acuzat de politizare. Într-o corespondență cu Luminița Dobrescu, această doamnă Onciu, care recunoaște senin a nu fi “jurnalist de specialitate”, afirmă a se baza pe “câteva publicații ale vremii (suntem curioși unde, atunci, se vorbea de... politizare! - N. A.) și amintiri ale 20 de persoane”. Nu știm ce competențe și implicări aveau acestea din urmă (între care, la loc de cinste, pentru a înțelege sursele, un anonim politruc local, Gheorghe Conțu), nu cunoaștem nici “dezvăluirile dlui Paler”, făcute în... 2005, când era bătrân și bolnav (cel care, în treacăt fie zis, a lansat sintagma “Epoca de aur”...), dar e deranjant că dânsa afirmă tranșant că “N. Ceaușescu își dorea ca Trofeul să rămână în România!” Poate i-o fi luat un interviu și noi nu știm! Dacă era într-adevăr așa (oricum, între “a dori”, ca orice român, și a “intervenii direct” e cale tare lungă), de ce n-a făcut-o pentru marile vedete, floarea muzicii noastre ușoare, care au reprezentat țara noastră în competiție și au evoluat remarcabil: Margareta Pâslaru, Dan Spătaru, Anca Agemolu, Anda Călugăreanu, Angela Similea, Corina Chiriac, Dorin Anastasiu, Mihaela Mihai? Culmea este că martori oculari, cum ar fi regretații George Grigoriu, Valeriu

Lazarov, Alexandru Stark, Temistocle Popa, George Sbârcea, ale căror opinii sunt însă ocolite cu bună știință, au confirmat la vremea respectivă corectitudinea lucrărilor juriului internațional, care n-avea cum, logic, să primească ordine de la “Cabinetul 1”, mai ales că reprezentanta noastră a ieșit pe primul loc la ambele tururi de scrutin! Asemenea gazetari necunoscători, uneori bine intenționați, alții răuvoitori, dar întotdeauna victime ale unui anti-comunism feroce, cu destinație generalizată (culmea, e vorba de tineri care n-au cunoscut regimul, cei mai în vârstă nuanțează și nu dau asemenea verdicte categorice), oferă o istorie falsă. Tipic românesc, în loc să ne bucurăm, să cinstim o victorie a unui artist autohton, indiferent de simpatii, terfelim totul, aruncăm în derizoriu. Dar cum Luminița Dobrescu scrie proză, lucrează la un volum de poezie, așteptăm cu nerăbdare și cartea anunțată, despre viața și cariera ei, de om de artă, înainte și după 1989, în care cu siguranță vom descoperi pagini care să facă lumină în această istorie zburciată și interpretată de fiecare după bunul plac...

Spectacole

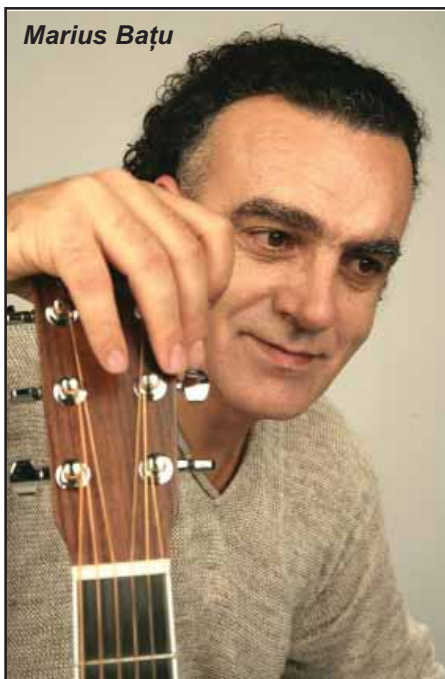
Dan CHIRIAC

MEȘTERUL MANOLE.

Premiera națională a primei opere rock simfonice din țara noastră, „Meșterul Manole” (autor - Josef Kappl, fostul basist al legendarei trupe Phoenix, care trăiește în Germania din 1977) – un proiect care se înscrie în demersurile pentru a sprijini candidatura orașului Timișoara la titlul de Capitală Culturală Europeană în anul 2021 – a avut loc la Sala Capitol din Timișoara. Opera, bazată pe un libret scris de Victor Cârțu în anii '70, dar care la vremea respectivă n-a mai fost aprobată, are aproximativ 90 de minute, desfășurate sub bagheta dirijorului Radu Popa, alături de care s-au aflat invitații speciali Mircea Baniciu și Ovidiu Lipan Țăndărică, mezzosoprana Mihaela Ispan, baritonul Dan Patacă, corul „Ion Românul” și Orchestra Filarmonicii Banatul din Timișoara.

Evenimentul a debutat cu speech-uri rostite de primarul Nicolae Robu, subprefecta Liliana Oneț și directorul Filarmonicii „Ioan Coriolan Gârboni” și a inclus acordarea distincției de cetățean de onoare lui Victor Cârțu. „Meșterul Manole” a fost un proiect de operă-rock al formației Phoenix, cristalizat în anul 1973, însă needitat niciodată pe disc din cauza cenzurii. Dar Phoenix a scos un E.P. cu titlul „Meșterul Manole”, care a conținut trei piese compuse pentru prima operă rock românească, care nu s-a mai concretizat din cauza cenzurii autorităților.

Spectacolul are trei acte. Conform înțelegerii dintre Filarmonica Banatul și Josef Kappl, opera „Meșterul Manole” urmează să fie pusă în scenă de cinci ori în următorul an. Balada „Meșterul Manole” pe care o cunoaștem se datorează poetului Vasile Alecsandri, care a cules-o și a

Marius Bațu

adăugat-o în volumul său „Poezie populare”. Proiectul realizat de Primăria Timișoara, Asociația Pro Philharmonia și Filarmonica Banatul a fost lansat ca „un vârful de lance al Timișoarei către titlul de Capitală Culturală Europeană”. Josef Kappl s-a declarat fericit să își realizeze,

și Poezie, eveniment aflat la cea de-a IX-a ediție. Printre invitați s-au numărat cantautorii Raluca Cismaru, Marius Bațu (Poesis), Mircea Baniciu, Fox Studis - soții Tatiana și Marius Ojog, Mircea Florian, Alina Manole, Ada Milea, Mircea Vintilă, precum și actorii Ioana Blaga Frunzescu, Mircea Bodolan - fost director al teatrelor Maria Filotti și George Ranetti, dar și valoros cantautor, Ion Caramitru, Nicolae Călugărița – recital impresionant cu fragmente din „Păpușarul” de Gilles Segal.

Fiecare zi a inclus momente folk și un recital poetic. PROGRAMUL a fost următorul: vineri: Ioana Frunzescu – poezie Raluca Cismaru, Poesis, Mircea Baniciu; sâmbătă: Fox Studis, Ion Caramitru – acompaniat de violoncelistul Adrian Naidin, Mircea Bodolan, Mircea Florian; Duminică: Nicolae Călugărița, Alina Manole, Ada Milea Mircea Vintilă
Prezentator: Florin Silviu Ursulescu.

Ca de obicei, festivalul s-a desfășurat la Teatrul GONG

după ani de așteptare, unul dintre cele mai importante proiecte muzicale și să lucreze din nou cu unul dintre primii textieri ai formației Phoenix, însă a atras atenția că lucrarea „Meșterul Manole” nu are nimic de-a face cu Phoenix

MUZICĂ, FOLK și POEZIE.
Timp de trei zile, Sibiu a fost gazda Festivalului Național de Muzică Folk

(director - Mihaela Grigoraș), spațiu cultural cum nu se mai poate mai potrivit pentru un astfel de eveniment complex. Prin ineditul ideii, prin valoarea invitațiilor, prin rigurozitatea organizării, acest eveniment cultural se detașează de festivaluri asemănătoare existente în alte orașe.

GALA „STELE ROMÂNEȘTI”. Prima ediție a manifestării a avut loc la World Trade Center București, când a fost sărbătorit Ovidiu Lipan Țândărică pentru împlinirea a 50 de ani de activitate artistică. După ce artistul a fost decorat de către doi dintre președinții României – Meritul Cultural în Grad de Cavalier (acordat în 2004 de către președintele I. Iliescu) și Meritul Cultural în Grad de Ofițer (acordat în 2007 de către

Dortmund, Rona Harner - de la Paris, Stelu Enache, Ruxandra Săraru, Alexander Lipan, Grupul Balcano și Fanfara 10 Prăjini au urcat pe scenă pentru a depăna amintiri sau pentru a încânta publicul cu momente muzicale live. Firma Revolver, în calitate de co-organizator și producător al evenimentului (co-producător: TVR) va continua acest proiect cu un turneu aniversar „Ovidiu Lipan Țândărică - 50 de ani de activitate”.

Ovidiu Lipan Țândărică

președintele T. Băsescu), iar în 2003, Ministerul Culturii și Cultelor i-a acordat Premiul de Excelență pentru întreaga activitate – acum Primăria Municipiului

„FOLK FĂRĂ VÂRSTĂ”. Concursul aflat la cea de a VII-a ediție, în noul său format – la nivel de sectoare ale Capitalei – continuă să bucure liceeni din majoritatea colegiilor din Capitală. La fiecare eveniment de până acum au participat elevi selectați de la câte 9 sau 10 licee, competiția fiind mult mai strânsă. Evenimentele „Folk fără vârstă” s-au desfășurat, cu mult succes, în sectoarele 4, 1, 2 și 6, apoi în sectorul 3. Mai precis la Colegiul Național „Matei Basarab”, a poposit „Folk fără vârstă”, evident în organizarea

România, Redacția Teatru. Invitații, în juriu și în spectacol, au fost Ducu Bertzi, Mihai Neniță, Marius Matache și Ovidiu Mihăilescu, iar prezentarea a fost asigurată tot de către cunoscuta cantautoare Maria Gheorghiu, acum în calitate de redactor la București fm.

Maria Gheorghiu

București i-a acordat diploma *In Honoris* pentru remarcabila contribuție adusă vieții cetății Bucureștilor. Nancy Brandes - de la Tel Aviv, Mircea Baniciu, Ioan Cărmăzan, Marius Mihalache, Mani Neumann - de la

„ST. PATRICK’S DAY”. 17 martie e ziua Sfântului Patrick, ocrotitorul Irlandei, ocazie cu care Ziua Națională a Irlandei, St. Patrick’s Day, este celebrată anual în întreaga lume. Începând cu 2008 Asociația Culturală Româno-Irlandeză a inițiat organizarea anuală a Sărbării St. Patrick’s Day în aer liber în capitala României. A 7-a ediție s-a desfășurat în centrul istoric al Bucureștilor, zona Lipsicani-Smârdan. Programul ediției de anul acesta a inclus grupurile de dans irlandez Irish Way și

SteySha precum și formațiile muzicale Na Buachailli din Irlanda, cimpoierii Bordo Sarkany din Ungaria, Shannon Ceili Band, The Sorted Sessions.

Andrei Tudor, Alina Sorescu și Vlad Miriță în recital

Oana GEORGESCU

Acompaniați la pian de compozitorul Andrei Tudor, Alina Sorescu și tenorul Vlad Miriță au susținut un recital cu piese muzicale de dragoste și partituri celebre cu ocazia prezentării colecției semnata de designerul Alexandru Ciucu, furnizor oficial al Casei Regale a României. Soțul frumoasei interprete care a și prezentat fashion-show-ul alături de Virgil Ianțu, și-a conceput și prezentat noua colecție Miss&Mister B e s p o k e 2014 într-o

Andrei Tudor

manieră unică. Cele patru teme - Relax, Business, Ceremony și The Magic Black Dress - au fost prezentate pe muzică live interpretată la pian de Andrei Tudor. Evenimentul a reunit personalități din lumea artistică, a muzicii și a modei, din showbiz și oameni de afaceri. „Am ales negrul ca unică dimensiune cromatică, pornind de la conceptul The Magic

Black Dress. Am ales ca elemente definitorii, pentru colecția de damă,

dantela și catifeaua neagră. De ce am creat rochiile de cocktail, după o perioadă atât de îndelungată dedicată vestimentației masculine?” – a argumentat Alexandru Ciucu. “Pentru că, purtând o ținută creată de un bărbat, orice femeie va avea garanția că este irezistibilă sexului opus. Am creat pentru femei așa cum și-ar dori bărbații să le vadă îmbrăcate. Femeia rafinată, cu stil, de o eleganță sobră, decentă și, totuși, îndrăzneță. Și nu în ultimul rând a fost muzica live, muzica de dragoste care a dat sens colecției mele...”. (Foto: Sebastian Oros)

PACHETUL DE ACASĂ, music-hall studențesc

Ruxandra MIREA

Acum, la început de primăvară, se simte o energie nouă în constelația... Facultății de Arte, Universitatea “Ovidius” din Constanța. Manifestarea *Primăvara Artelor-2014*, aflată la cea de a doua ediție, reunește spectacole, recitaluri, concerte, sesiuni de comunicări, expoziții, mese rotunde, work-shopuri. Cadrele didactice și studenții acestei instituții tomitane au capacitatea, puterea, exuberanța de a fi creativi, de a se exprima artistic, în sunete, în culori, în ritm de dans sau în atingerea și ghidarea Thaliei. Pe parcursul a două săptămâni, 31 martie - 11 aprilie 2014, activitățile științifice și artistice desfășurate într-o ținută academică conturează vizibila maturitate a colectivului Facultății de

Arte, orientat spre un demers cultural constructiv și formativ.

Primul eveniment, deja aplaudat, a fost un spectacol de music-hall, nimic mai potrivit în această primăvară, când sărbătorim ziua internațională a Teatrului, 27 martie, și ziua internațională a Umorului, 1 aprilie. În *Aula Magna* a “Universității” *Ovidius* din Constanța a avut loc spectacolul *Pachetul de acasă*, un music-hall studențesc, a cărui temă a fost în acord cu frenezia vârstei celor care s-au aflat pe scenă. “Dirijorul” acestui spectacol a fost muzicianul, profesorul universitar doctor, Mitică Lupu. Spontaneitatea, farmecul, fantezia, culoarea, sunt atribute pe care artistul le-a amalgamat în laboratorul său, impresionând publicul și de această dată. A înaripat imaginația tinerilor spre o lume a cunoașterii cu accent deosebit spre avânt, libertate și nonconformism, sau a celor aflați la vârsta maturității, stârnindu-le nostalgia celor mai frumoși ani ai tinereții, studenția, când pachetul de acasă era vital și de neînlocuit. O partitură dinamică, jovială, exuberantă și... dansantă a fost concepută de compozitorul Mitică Lupu. Spectacolul a fost elaborat asemeni unei suite teatrale, alternând glumele cu șlagăre, dialoguri, cuplete

muzicale, parodii și momente coregrafice. Suportul melodic al partiturilor a aparținut unor compozitori precum Gioachino Rossini, Carl Zeller, D. M. Rodriguez, Mitică Lupu, asigurând spectacolului vivacitate și tremollo interior. Un adevărat foc de artificii, din care a răzbătut talentul omului de teatru și de muzică Mitică Lupu, generozitatea și naturalețea profesorului în a amplifica harul tinerilor actori. Alături, ca întotdeauna, i-au susținut proiectele și i-au asigurat împlinirea lor poeta Carmen Aldea Vlad și actorul Florin Pretorian. Împreună au putut revigora acest gen al music-hall-ului, uitat pe nedrept, un elixir al buneii dispoziții, ce reunește scheciuri, muzică (șansonete, tango-uri, romanțe, cântonețe), efecte de lumină și coregrafie.

Unicitatea spectacolului, tentă *sine qua non* a oricărei creații, a scos la iveală jocul de scenă al tinerilor artiști, studenții anilor I, II, III, specializările Arta Spectacolului, Actorie și Coregrafie, precum și a studenților masteranzi Arta Spectacolului de Music-hall. Cu emotivitate constructivă și aplomb exprimat gradat ascendent pe parcursul spectacolului, tinerii actorii și-au construit rolurile de zi cu zi, ale unor studenți care, cu nerăbdare, așteaptă... pachetul de acasă.

Concepția regizorală a Danielei Hanțiu, conferențiar universitar doctor, decanul Facultății de Arte,

vivantă a unui cămin de studenți. Regia tehnică, a fost asigurată cu eficiență, implicare și emoție de către asist. univ. drd. Mirabela Moroșan, având sprijinul tehnic (lumini) al lui Daniel Chicioroagă.

De la pupitrul regiei muzicale și-a asumat cu responsabilitate partitura armonioasă a spectacolului studentul masterand din anul II, Eugen Drăgan, specializarea Arta Educației muzicale. Aflat mereu în consonanță cu evenimentele muzicale, fie de la nivelul formației muzicale în care activează, Muzica militară a Forțelor Navale, fie de la cel al studiilor masterale, Eugen Drăgan a dat dovadă de talent și instruire muzicală, fiind o speranță pentru onoranta profesiune.

Corpul performant al cadrelor didactice, care a condus în seara de 31 martie, dar mai ales în timp, pregătirea profesională a tinerilor actori, a avut bucuria să îi aplude, asemeni publicului, la scenă deschisă. Îi enumăr, asigurându-i de aplauzele noastre pentru încercata, dar nobila profesie de cadru didactic: conf. univ. dr. Radu Niculescu, conf. univ. dr. Geo Dobre, lect. univ. dr. Gavril Borodan, lect. univ. dr. Dana Enache-Trifan, lect. univ. dr. Alexandru Șerbănescu, lect. univ. dr. Andreea Bratu, asist. univ. dr. Clara Ghiuvelechian, asist. univ. drd. Emanuel Cristoiu, asist. univ. drd. Liliana Cornilă. Culoarea și freamătul acțiunii au fost sugestiv surprinse atât pe afișul spectacolului, cât și în programul de sală, de artistul plastic, lect. univ. dr. Lelia Rus-Pârvan.

Convingătoare, prin antren și vestimentație, au fost toate momentele coregrafice, moderne sau folclorice, ce vizibil au încântat publicul. Se cuvine să menționăm contribuția în mișcarea scenică a spectacolului a talentatei balerine, lect. univ. dr. Oana Pisaroglu Ștefan. Ei îi datorăm vigoarea dar și naturalețea conturării gesticii și a atitudinii artiștilor în devenire.

Dovedind bucuria actului împlinit și știința de a lăsa în urmă ceva, întregul colectiv ce a asigurat pregătirea spectacolului *Pachetul*

de acasă a consonat cu publicul, care, adeseori și în mai ales în final, a fost răsplătit cu aplauze îndelungi. A fost o inițiativă salutară a colectivului Facultății de Arte, specializarea Arta spectacolului Actorie și Coregrafie, care a impresionat publicul universitar prin interpretarea profesionistă a studenților actori. În data de 31 martie a fost premiera, când și unde va fi următoarea reprezentație?

a evidențiat fiecare intervenție a studenților, valorizându-i, stimulându-i în demersul lor componistic. În jurul personajului femeii de servici din cămin, ce are abilitatea de a surprinde amănuntele cotidiene, adeseori... picante, interpretată cu reală virtuozitate și tehnică vocală de către Eliza Nirliu, bagheta regizorală a Danielei Hanțiu a reunit și construit întreaga acțiune a spectacolului, imprimând salutar ritmul acțiunii și atmosfera

Femina

Lidia MĂRCUȘ

OTILIA ROMEA. Multă lume se va fi întrebat ce a devenit, după 1998, Miriam Otilia Romea, solista care îi aducea lui Horia Moculescu, prin interpretarea ei delicată, Trofeul festivalului de la Mamaia 1995, secțiunea "Creație",

cu "Drag mi-e omul meu drag". Peste 2 ani, tot la Mamaia și tot la "Creație" urcă pe poziția a 3-a inspirată de creația a lui George Natsis, "Oglinda", pentru că în acei ani să conducă spre premii melodii la Festivalul național al cântecului de dragoste sau să fie laureată a revistei noastre. Dar, întorcându-ne în timp, debutul ei s-a produs la Radio, în 1989, la emisiunea "Orele Politehnicii", pe când era studentă la Facultatea de Energetică, în postura de prezentatoare și reporter, pentru că apoi să și interpreteze câteva melodii. A lansat trei albume remarcabile, foarte bine primite de critica de specialitate: "Ritualul dragostei" (1994), "Revelație" (1996), "Noaptea sânzienelor" (decembrie 1997). Am precizat în acest caz luna, fiindcă în vara lui 1998 pleacă în Franța, unde a cântat un timp într-un celebru cabaret parizian, "Aux trois maillets". Aici întâlnește, colaborând cu ei, artiști și instrumentiști formidabili veniți din toată lumea, cum ar fi șeful ei de orchestră, faimosul compozitor cubanez Rembert Egues, care în momentul de față întreprinde turnee în toată lumea cu spectacolul muzical "Soy de Cuba". Otilia cântă alături de muzicianul trubadur Jacques Boujet, un alt nume apreciat, care în anul 2000 îi devine soț. Peste doi ani se naște Adélie și interpretează întrerupe activitatea muzicală

pentru a se dedica educației ei, mai ales că a dovedit de mică excepționale aptitudini artistice. Profitând de puținul timp liber, Otilia Romea își descoperă alte înzestrări creative, devenind o surprinzătoare realizatoare de originale bijuterii "hand made", perle și accesorii. Își deschide chiar un magazin de profil în orașelul din Bretania în care locuiește în prezent. În aceste zile, artista pregătește revenirea pe scena muzicală franceză, alături de soțul-muzician și de... fiica sa, care la 12 ani este deja o pianistă foarte bună, revenire pe care a decis-o în clipa când a aflat de moartea, în Elveția, a bunei sale prietene și colege, delicata interpretă Luiza Cioca. Către sfârșitul anului, Otilia Romea intenționează să lanseze primul său album pe pământ francez.

MIRELA BOUREANU VAIDA. La recenta finală națională Eurovision, după prima rundă, votul publicului melodia sa, un frumos vals scris de Bogdan Tașcău ("Di. Problemă"), se afla detașat pe primul loc, frumoasa solistă a Teatrului de revistă "Constantin Tănase" (care a apelat la cu această ocazie la un mai simplu "Vaida") devenind o surprinzătoare favorită. A venit însă votul restrânsului (și inegalului, sub raport profesional) juriu de specialitate și Vaida a căzut pe locul secund, oricum o frumoasă

performanță pentru ea. Din acel moment, interesul melomanilor a crescut, telespectatorii cu alte preferințe cunoscând-o bine în postura de moderatoare a unor emisiuni cu audiență de la Antena 1, Favorit TV, Senso TV, Național TV.

Mirela Boureanu s-a născut în 1982 în Târgu-Frumos, jud. Iași, fiind apoi o elevă și o studentă eminentă, cu o sumedenie de licențe "Magna cum laudae". Din

februarie 2007 este solistă a Teatrului de revistă "Constantin Tănase", unde poate fi aplaudată în multiple ipostaze în spectacolele de mare succes "Poftă bună la Tănase", "Nevestele vesele", "O seară la Tănase", "Bufonii regelui", "Scandal în Paradis", "Dai un ban, dar face!", "Veselia nu-i în criză", "Vara nu-i ca iarna", "Aplauze, aplauze", "Revista revistelor" sau în musicalurile "OK Melody" și "O premieră furtunoasă". Înzestrată nu numai cu voce, dar și cu farmec și talent actoricesc, artista s-a distins prin câteva creații memorabile pe scena Teatrului național de operetă "Ion

Dacian": Beatrice din "Rebecca", Velma din "Chicago", Sally Bowles din "Cabaret". A mai jucat, tot aici, în spectacolul "Broadway București", dar a fost și Groupie în musicalul rock'n'roll "The Rocky Horror Show", montat de Alexander Hausvater. Din 2011 ne propune propriul proiect "Vaida Show & Orchestra", la care este și producătoare, pentru că antecedentele sale în domeniu sunt marcate de numeroase distincții la concursuri importante de muzică ușoară, cucerite la Baia-Mare, Bușteni, Suceava, Bârlad, Brașov, Botoșani. La TVR a fost

finalistă a cunoscutelor concursuri "Bravo, bravissimo" și "Ploaia de stele", iar în 2001 a concurat la festivalul de la Mamaia, unde, ca orice interpret care cântă și arată bine, n-a intrat în palmares...Tot în plan muzical, publicul o cunoaște din postura de componentă a grupurilor dance "Ho-ra" și "Dor". Poate că pe viitor Mirela Boureanu Vaida va face mai mult loc în activitatea ei, alături de "mirese pentru fiul ei", muzicii, pentru că succesul de la Eurovision ar trebui să dea startul unei cariere de succes, alături de televiziune (Foto: Gabi Boholț).

După 20 de ani...

Tania PELMUȘ

Este mai degrabă o aluzie la romanul lui Alexandre Dumas decât la emisiunea omonimă de la ProTV, dar, dincolo de asta, e emoționant să-i regăsim în imaginile alăturate pe doi dintre cei care au marcat muzica ușoară românească din aceste două decenii. Compozitorul Ionel Tudor se mândrește cu această imagine din 1992, ținând în mână diploma cu care UCMR îl premia pentru câteva

remarcabile melodii. Student la Conservator fiind, după cum se știe a pus bazele valoroasei formații Andantino, alături de frații Adrian și Mircea Romcescu și Eugen Tegu, dar n-a rămas nici pe tărâmul rock-ului, nici n-a devenit pianist concertist, așa cum anunța talentul său de excepție pe băncile Conservatorului. A fost promovat la o vârstă fragedă de Sile Dinicu în orchestra Radio-

televiziunii, al cărei dirijor este în prezent. În fruntea formației sale, Ionel Tudor acompaniază vedetele și concurenții la cele mai importante festivaluri de muzică ușoară din țară, "George Grigoriu" (renumitul compozitor a fost socrul său) de la Brăila și „Dan Spătaru” de la Medgidia.

În cea de-a doua imagine o descoperim, așa cum era atunci, în 1996, ca elevă a unui liceu din Baia-Mare, pe Paula Seling. O pasionată promotoare a artelor (fiica sa Irina este de altfel în prezent o apreciată actriță), doamna Antoaneta Piloș, a organizat în acel an la Palatul național al copiilor un amplu concurs destinat tinerelor talente, cu frumoase premii. Una din distincțiile importante a revenit atunci formației în care Paula era pianistă și solistă vocală. Era începutul unei cariere prodigioase, care i-a adus Trofee la „Cerbul de aur”, Mamaia, „Aurelian Andreescu”, reușite încercări componistice, succese peste hotare, culminând cu clasarea remarcabilă de la Eurovision, scenă pe care va reveni în luna mai. Îi urăm succes la marea finală europeană din Danemarca, dar și la examenele de la Conservator, unde este o studentă eminentă.

Concerte

Dan CHIRIAC

La Casa de Cultură a Studenților București, la Student Club, a avut loc o seară de gală în memoria Mihaelei Runceanu, organizată de Mihai Bogatu. Au fost prezenți fani, prieteni, foști colegi de breaslă și toți cei care nu au uitat-o. În program: melodii (clipuri) cu Mihaela Runceanu, amintiri ale celor prezenți despre Mihaela, câteva cântece interpretate de foștii elevi ai Mihaelei. Din păcate, tradiționala vizită a fanilor la Buzău, pentru a depune flori la mormântul Mihaelei Runceanu, nu a mai avut loc, din cauza timpului nefavorabil.

Ediția a 4-a a Festivalului „Fani Adumitroaie” - Blues No Mercy. Un eveniment de două zile, omagiu adus unui muzician decedat în anul 2000, a adus pe scena Talcioacului Cultural din Suceava - organizator Bobby Stroe, muzicienii blues-ului românesc, dar și o participare internațională: Vali “SirBlues!” Răcilă, Raul Kusak, Eugen „Giani” Amarandei, Totu Rareș & Midlife Crisis, Hanno Höffer, Berti Barbera, Dan Saghin și Claudiu ‘Nașu’ Purcărin, și două prezențe internaționale: Joe Ruși (Norvegia, originar din Rădăuți) și Clay Windham (Texas, SUA). A fost re-editat albumul lui Fani Adumitroaie, Blues Con-Fusion. Deschiderea a fost asigurată de trupele sucevene PEGAS și KIND OF BURNING

Concert memorabil Deep Purple pe scena Sălii Polivalente. În deschidere Grimus, cu cele mai cunoscute piese ale clujenilor: „Privește-mă”, „In Your Eyes”, dar și „High”, cel mai recent single al trupei. Ian Gillian și compania au oferit piese cunoscute, așteptate de fanii genului, compoziții noi, toate împletite armonios cu solo-uri instrumentale - un rezumat a peste patru decenii de muzică rock. „Après Vous” a

deschis show-ul, urmat de „Into the Fire”, „Hard Loving Man”, „Mule”, „Lazy”, „Keys”, „Perfect”, „Space” și „Smoke”, cele aproape două ore de muzică live încheindu-se cu „Hush” și „Black Night” la bis. Deep Purple nu s-a dezmințit și a oferit publicului român un spectacol demn de renumele formației, un exemplu pentru artiștii tineri și un reper în istoria muzicală internațională. Concertul de la București a fost inclus în turneul de promovare a celui de-al nouăsprezecelea material discografic, Now What ?!, și continuă cu spectacole în Israel, Luxemburg, Belgia, Marea Britanie, Elveția și chiar Japonia.

Demis Roussos a cântat în fața unor fani din toate colțurile lumii veniți la București pentru a-și vedea

Demis Roussos

idolul: din Germania, Spania, Italia, Belgia și chiar Brazilia. În ciuda vârstei înaintate și a stării sale de sănătate, Demis a susținut un concert de peste două ore, iar pe lângă celebrele sale hituri: „My Friend The Wind”, „Forever And Ever”, Goodbye My Love Goodbye”, artistul a completat show-ul cu piesa cu influențe grecești „Dinata Dinata”.

Pink Martini a susținut un concert cu peste 4000 de fani la Sala Palatului din Capitală. Showul a făcut parte din turneul european de promovare a albumului cu numărul șase din cariera trupei, „Get Happy”. Cei 11 (o “mică orchestră”) cântă jazz, pop, samba, bossa nova, în limbile engleză, germană, chineză, spaniolă, japoneză, turcă, farsi și română - piesa “Până când nu te iubesc” a Mariei Tănase, prima lor piesă oficială în limba română.

La Sibiu, la Teatrul Gong, a avut loc a șaptea ediție a WORLD MUSIC FESTIVAL SIBIU. Pe scenă au urcat Lands Sarichioi (Rusia-România), Bartholo Claveria Flamenco cvartet (Spania), Klezmer Mazeltov (Israel-România), Sentir Flamenco (Spania-România), Fabula Rasa (Ungaria) precum și Cornelia Tihon.

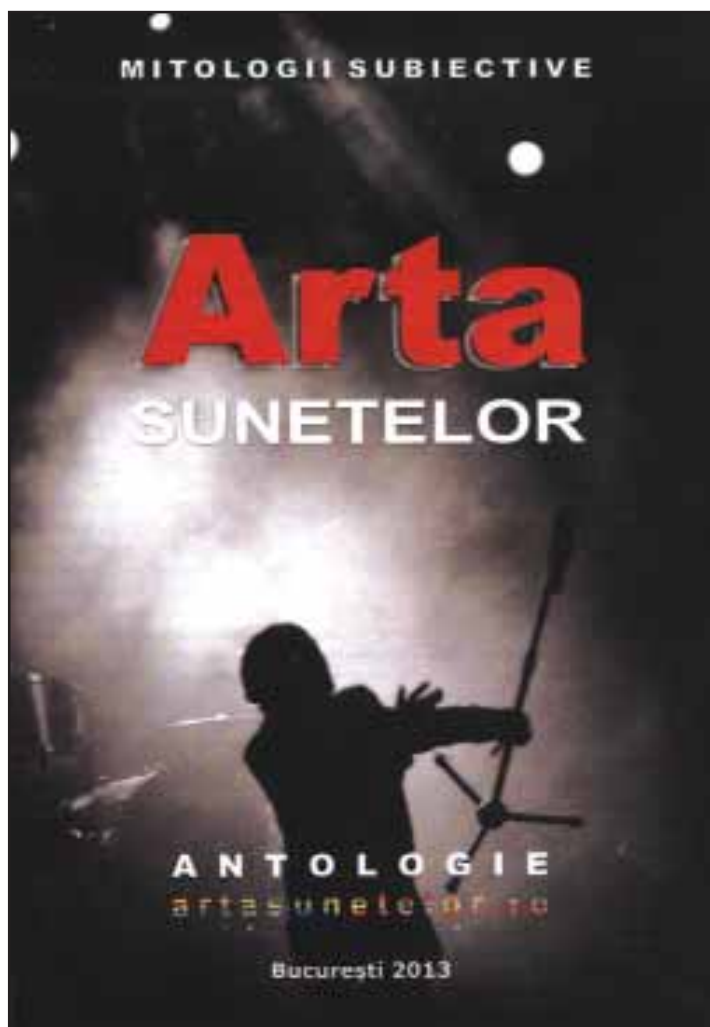

Deep Purple

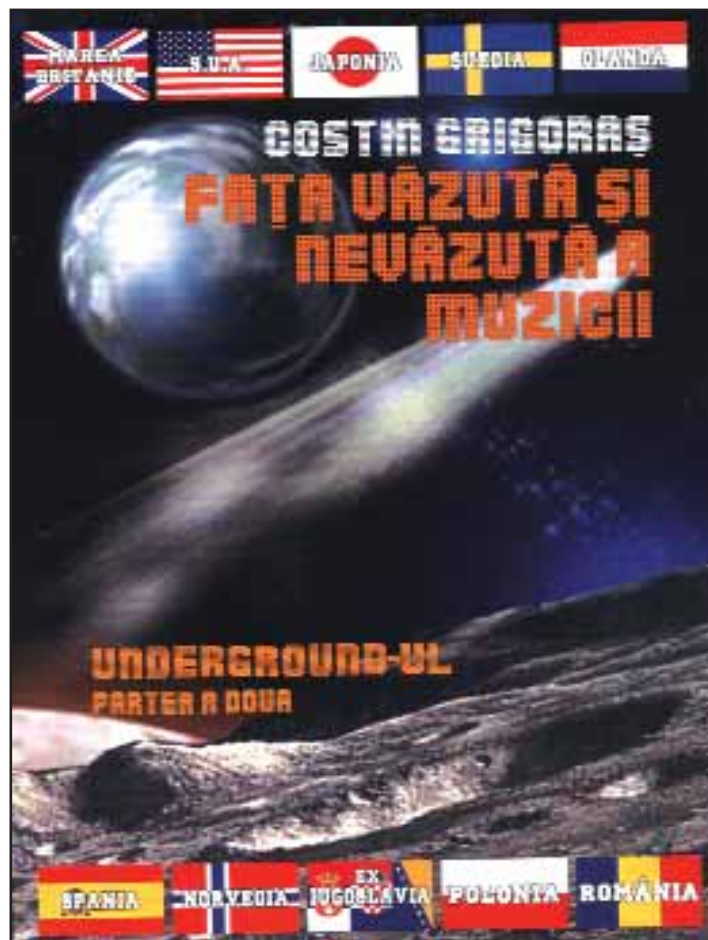
Recenzii

Florin-Silviu URSULESCU

ARTA SUNETELOR. Revista pe internet **Artasunetelor.ro** a lansat primul ei volum tipărit. Cartea **Arta Sunetelor** are un cuprins deosebit de atractiv, cu texte de referință, nepublicate în spațiul virtual: “*Cine dădea muzică la toată România?*” (**Florin Silviu Ursulescu**), “*Pietre rostogolite pe islaz*” (**Dumitru Ungureanu**), “*Scurtă istorie a chitarei electrice*” (**Gabriel Petric**), “*Team of sounds*” (**Denis Dinulescu**), “*Rock sub seceră și ciocan*” (**Nelu Stratone**), “*Crâmpoie de suflete*” (**Ioan Big**), “*Mini istoria muzicii country*” (**Ovidiu Moldovan**), “*Remember the 60's*” (**Mircea Giurgiu**), “*Doinind pe lângă blues*” și multe altele. Printre invitații acestei ediții se numără: **Radu Paraschivescu, Teodora Ionescu, Marius-Christian Burcea, Costin Grigoraș și Emil Răducanu.** Nu lipsesc fotografiile și caricatura cu personalitate semnate **Iulian Ignat, Gabriel Olteanu, Miluță Flueraș, Cristian Topan, Eduard Mattes.** Cartea **Arta Sunetelor**, format 110/160 mm, are **444** pagini din care **66** sunt fotografiile color. Prețul unui exemplar este de 58,9 lei. Această antologie a apărut sub egida **Mitologiilor Subiective**.

FAȚA VĂZUTĂ ȘI NEVĂZUTĂ A MUZICII. O trilogie enciclopedică dedicată lumii sunetelor semnată de scriitorul, poetul și criticul muzical **Costin Grigoraș.** Un demers editorial configurat din trei tomuri în format academic B 5 (170 / 250 mm), “**STARDOM-UL**” contorizat la 914 pagini, apoi “**UNDERGROUND-UL**” – Prima parte cu un număr de 720 de pagini (în final un

index general pentru cele peste 7000 de nume prezente în toate cele trei volume) și “**UNDERGROUND-UL**” – Partea a doua cu alte 918 pagini plus placheta “**Poeme Rock**”. În primul volum se regăsesc numele cunoscute ale arealului anglo-american, cu reprezentanții definitorii ai stilurilor muzicale (blues, merseybeat, country, folk, jazz-fusion, punk, new wave, dance, soul, pop, new age, metal, rock psychedelic, heavy-metal, pop, hardcore, rock alternativ, A.O.R., soft-rock, raga-rock, avangardism, grunge, funk, rap-hip hop, glam, garage, industrial, prog, rock’n’roll, etc.). Partea întâi a Underground-ului se referă la fenomenul muzical din Australia, Argentina, continentul african, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Cehia și Slovacia, Chile, Canada, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Irlanda și Italia, iar Partea a doua include formații și interpreți din fosta Iugoslavie, Japonia, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Suedia, Norvegia, Olanda, Spania, Polonia, Rusia, Ungaria și România plus alte țări din America Latină (Mexic, Peru, Venezuela, etc.) și continentul Asia, numit conform poziționării geografice Orientul (Țările Baltice, Indonezia, Filipine, Israel, Turcia, Uzbekistan, Armenia, etc.).

Amintirea lui Mandy (I)

Sergiu CIOIU

La vremea respectivă, m-a întristat tare mult vestea trecerii în "lumea cealaltă" a vechiului meu prieten Armand Penchas. Va fi fiind muzică și cântec pe lumea cealaltă? Cine poate ști, de vreme ce nimeni nu s-a întors să ne spună cum e?... Totuși ar trebui să fie ceva și acolo căci prea mulți poeți, muzicieni, compozitori și artiști de tot felul s-au grăbit să ajungă pe acel tărâm.... Oricum aici chiar și după dispariția omului a rămas o lume de cântec numită MANDY.

Îl știam acolo la București în strada Paleologu, printre amintiri, melodii, cărți, fotografii, alături de pianul cel negru "ca țiganu" și cu coada scurtă, Domnul Bösendorfer, la care povesteam amândoi cântece...

Îmi amintesc ziua în care ne-am cunoscut, mai bine zis o seară a unei zile în care drăguțul meu tătic, care nici el nu mai este, mi-a spus că a primit un telefon cam ciudat de la un domn care a întrebat dacă are vreo legătură cu tânărul care cântase la TV cu o seară înainte un cântec de Aznavour sau e doar o coincidență de nume. Tata i-a spus că e vorba de fiul său, a notat numărul de telefon; îl am și acum, 13 83 74. Pe parcurs, numărul abonaților bucureșteni s-a mărit, s-a adăugat cifra 6 la începutul seriei... 613 83 74; sun, sun, nici un răspuns... Mandy nu mai este... a intrat în poveste, o poveste cu multe cântece

arăt respect. Mi-a spus că respectul se cucerește în timp, se câștigă, se merită, că oamenii se pot respecta indiferent de pronumele cu care se adresează unul altuia și că Lui Dumnezeu, Însuși, i te adresezi cu TU. Am lăsat protocolul la o parte și am ascultat câteva melodii, între care „Cântecul Vântului”, „De ce”, „Venise vremea”. Între timp cafeaua se răcise, atât cât să-i poți simți gustul... La cafea m-a întrebat dacă aş fi de acord să înregistrez vreunul din cântecele ascultate. Dânsul era chimist și farmacist, compoziția era un *violon d'Ingres*, o mare pasiune... Nu eram un cântăreț atât de cunoscut, de-abia începusem și desigur aveam nevoie de un repertoriu variat, interesant, mai aproape de

chanson, cântece care să spună cu adevărat ceva, dată fiind formația mea de actor care îmbrățișasem music-hall-ul sau revista vizând musical-ul, visul actorului ce se vrea total. Eram extrem de plăcut impresionat de faptul că cineva m-a remarcat și era gata să îmi ofere asemenea cântece. Am început cu înregistrarea lui „De ce” și a „Cântecului Vântului”, au urmat „Glasul tău” și „Venise vremea”.

După ce „Cântecul Vântului” și „Glasul tău” au fost selectate și premiate la Mamaia, a urmat un moment pe care nu am să-l uit niciodată. Mandy m-a invitat să-l cunosc pe domnul Sachelarie, companionul Mariei Tănase. Pregăteau parastasul Mariei și s-a vorbit mult despre Marea Doamnă a Cântecului. Anecdote, ziceri, amintiri șugubețe, beția unor momente în care doi oameni care o cunoscuseră mai îndeaproape încercau să țină aprinsă lumina glasului și farmecului acestei mari artiste pe care o văzusem și o ascultasem, dar cu care nu avusesem șansa să vorbesc vreodată. A doua zi, la parastas, am cântat în fața mormântului Mariei, cu lacrimă în glas, „Glasul tău”. Mandy făurise un cântec adevărat, un cântec mare. Îl cânt cu aceeași dăruire și cu o mare încărcătură de emoție și astăzi, când în România se cântă din ce în ce mai rar cântece cu acest miez, cu

S. Cioiu, Al. Mandy

frumoase, adevărate, simțite, dospite, cântate și purtate cu bucurie în repertoriul meu de artizan al interpretărilor și al cântecului cu text și subtext.

Mandy m-a primit de parcă ne-am fi cunoscut de când lumea. Mi-a făcut cunoștință cu Erika, soția sa, și cu Sergiu, fiul său de 16 ani. M-a invitat să-l tutuiesc, cu toate că era cu 25 de ani mai în vârstă și doream să îi

această poezie, cu acest lirism... aş spune: cântece esențiale.

Îmi aduc aminte cum într-o după amiază stăteam împreună, lângă Bösendorfer și l-am rugat să-mi ticluiască un cântec în urma întâlnirii mele cu Gilbert Bécaud. Îl văzusem în spectacol, fusesem foarte impresionat, cu atât mai mult cu cât Valeriu Lazarov, regizorul aceluia superb show, m-a invitat să-l prezint din studio, dându-mi astfel prilejul să-l cunosc personal. Emisiunea se transmitea în direct. Îl văzusem pe Bécaud la lucru pe platou, înconjurat de instrumentiștii săi, în perfectă simbioză cu tot ce-l înconjura; un excelent pianist, muzician și interpret fără pereche, extrem de disponibil în relația cu regizorul Lazarov. Îi spun lui Mandy exact ce i-aș fi scris lui Bécaud, sau ce i-aș fi spus dacă i-aș fi vorbit la telefon. Mandy și-a notat câteva din monologul meu spontan improvizat. Câteva zile mai târziu s-a instalat la pian și mi-a cântat cu o voce aspră și caldă în același timp „Alo Bécaud”, care avea să devină „Merci

Într-o bună zi aud la radio cântecul „Îți mulțumesc”, în interpretarea Mihaelei Mihai (un nume nou). Era un cântec din repertoriul meu, pe care încă nu apucasem să-l înregistrez. Eram foc și pară și puțin frustrat. Interpretarea Mihaelei nu era rea deloc, dar

Mihaela Mihai și Dorin Anastasiu în casa compozitorului

consideram că putea să-l înregistreze după ce eu l-aș fi creat la radio mai întâi. La Mandy aveam ușa deschisă oricând. Ne vedem, îmi descarc sufletul, căci mă simțeam trădat. Calm, Mandy prepară o cafea, scoate o

sticlă de votcă și îmi explică de ce el consideră că e bine să circule cântecele în mai multe variante de interpretări și că e firesc ca un compozitor să fie sensibil la cererile unor interpreți talentați și că, în cazul Mihaelei, tânăra și fermecătoare interpretă, trebuie să fim cavaleri, să o încurajăm și mai ales să nu fim exclusiviști. Puteam să nu-i dau dreptate?... Mihaela a devenit una din interpretele preferate ale lui Mandy, o cântăreață incandescentă, cu

transfigurare, care are un repertoriu variat, cu care am făcut câteva turnee și căreia îi păstrez un sentiment de tandră prietenie. Aș putea spune că, prin cântecul său, Mandy ne-a împrietenit. Firește, „Îți mulțumesc” e înregistrat la Radio și într-o variantă Sergiu Cioiu. Este una din înregistrările mele preferate și pot spune că am primit sincere și calde cuvinte de apreciere și de la Mihaela Mihai, pe care o salut și căreia îi mulțumesc.

S. Cioiu

Bécaud”, pe care l-am înregistrat la radio și care, câțiva ani mai târziu, a fost înregistrat și de Dorin Anastasiu pe disc Electrecord. Îl alesese pentru a participa la concursul de interpretare de la Mamaia unde cu acest cântec a obținut premiul *ex aequo*. Mai târziu am înregistrat acest cântec în franceză odată cu „Cântecul Vântului”/ „La chanson du vent”, înregistrări ce au făcut obiectul unui alt disc produs în Israel.

Faraonul

Amelia SCORTĂRU

În ultima vreme, Dinu Maxer s-a împărțit între activitatea de prezentator, compozitor și interpret. Cel mai recent proiect al său, muzical și coregrafic în egală măsură, destinat cluburilor și evenimentelor speciale, combină în mod ingenios muzica de club cu ritmurile

orientale autentice. Este vorba de un show de aproape o oră cu numeroase elemente de mare atractivitate: light show (costume cu aripi orientale luminate – 30 m. de leduri); quick change person (schimbări rapide de costume); fire show (flăcări și artificii); coregrafie cu evantaie orientale; belly dance; dansuri acrobatice; cover-uri după celebre piese orientale; invitat special Mak Serdy, care nu este altul decât... Maxer însuși. În acest "Egypto project" Deea Maxer, eroina principală (Cleopatra?), are alături trei dansatori, oferind și 5 duete cu Dinu Maxer. Prima piesă din spectacol, "Egypto style", este compusă de Dinu Maxer și Mr. Teen, în varianta ei TV incluzând un fragment din cunoscuta piesă orientală "Fekerny", a cântăreței Haifa Wehbe. A doua melodie, "Lights", este semnată, muzică și text, de Dinu Maxer. Este un proiect extrem de interesant și original, captând în mod special în plan vizual (piramide, elemente acrobatice), pe care posturile de televiziune l-au promovat intens.

Despărțiri

GEO LIMBĂȘANU

A plecat dintre noi un fost "nume" al radio-televiziunii autohtone, din păcate prea puțin cunoscut noilor generații.

Căci s-a stins GEO LIMBĂȘANU – născut la 14 iunie 1944. Angajat al Redacției muzicale de la Radio-Televiziune devine cunoscut datorită realizării emisiunii METRONOM alături de Cornel Chiriac, începând de la 10 iunie 1967. După fuga lui Chiriac în 1969, spre Radio Europa Liberă, se transferă la Televiziune, unde realizează «Muzicorama TV», împreună cu Ligia Iordănescu. Într-un interviu spunea: "După ce mi s-a

transmis, prin «Europa Liberă», să mă duc la München, am rămas pe drumuri prin '73. Am fost șomer, apoi m-am salvat cu filmul, la Buftea". Așa că ani de zile a bătut drumurile țării, organizând cadrul filmărilor, dar în 1990 a revenit la prima dragoste - Radioul public, apoi la TVR unde a inițiat emisiuni cu reportaje de pescuit sportiv și vânatoare. Să nu uităm că fusese campion național la proba de pistol viteză.

După ieșirea la pensie (925 ron!) apărea, rar, la întrunirile Fan Clubului „Cornel Chiriac”, iar în 2013 și-a luat o casă în satul Corbu (lângă Constanța). Locuia doar cu bracușul său –

Dox, vizitat uneori de iubită și prieteni locali, dar a suferit un atac cerebral, iar luni 27 ianuarie 2014, Geo ne-a părăsit. Nu are rude apropiate și a fost înhumat în cimitirul satului.

A avut o viață tumultuoasă, un destin sinuos, a fost un adevărat personaj, cu farmec personal, cu discurs cuceritor și povestiri fabuloase. Boem tot timpul, cheltuia fără grijă, a murit sărac, urmărit de bănci pentru datorii. Dumnezeu să-l odihnească! (n.a. Fotografie realizată de Mihai Forsea la cimitirul Reînvierea, lângă mormântul lui Cornel Chiriac).

**Florin-Silviu
URSULESCU**

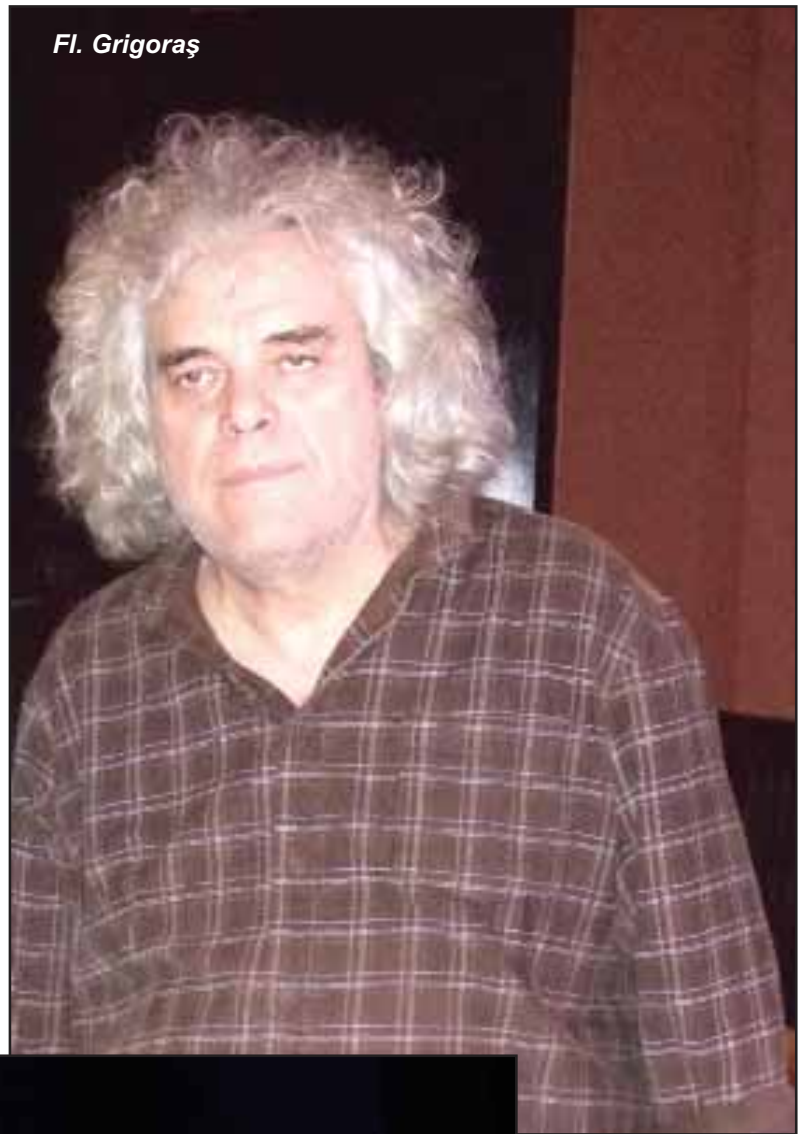
Cenușa timpului

Dorin MANEA

Un eveniment-spectacol original, o îmbinare între baletul contemporan și muzica rock. Spectacolul, din punct de vedere stilistic, este o fantezie alegorică ... o poveste de viață cu sentimente interioare dar și cu trăiri cotidiene: bucuria, tristețea, teama, speranța sunt transmise prin coregrafia expresivă și prin sensibilitatea, subtilitatea și forța muzicii originale. O înlănțuire de tablouri în care spectatorul se regăsește pe sine: inocent, tenace, furios, demn... o clipă de viață din care rămâne doar "Cenușa timpului"...

Autorul spectacolului este Florin Grigoraș. A scris de peste 25 de ani muzică și spectacole de teatru, spectacole reprezentate pe scenele de pe 4 continente, este leader al grupului Riff, formația care de 43 de ani se află în topul grupurilor de rock din România, 10 albume muzicale, peste 3500 de concerte în țară și în Europa: Florin Demea - chitară, Mihaela Grigoraș - clape, Adrian Corlaci - vocal, Laur Făgădar - tobe, Florin Grigoraș - ghitară bass - vocal. Invitați: Ciprian Oancea - pian, Cornel Lepădatu - chitară și vocal, Teodora Bârsan, Ramona Stănilă, Ilie Lazăr, Andrei Albu - backing vocals. Coregrafia: Doina Botiș. Soliștii

Fl. Grigoraș

balerini: Mircea Munteanu, Saaya Pikula, Aleisha Gardner - coregrafă și Keston Meyer.
Regizor: Ovidiu Dragoman - directorul Casei de Cultură a Municipiului Sibiu, care a avut inițiativa înființării Teatrului de Balet la Sibiu, fondat în urmă cu 5 ani din corpul de balet al Casei de Cultură a Municipiului Sibiu, un proiect ambițios susținut în totalitate de Consiliul Local al Municipiului și de Primăria Sibiu.
Costumele: Aurelia Călinescu. Grafica video: CULTURAL Act

Muzicieni români din diaspora (V)

Doru IONESCU

În grila de programe TVR Internațional lansată din martie curent, emisiunea „Lumea și noi” (prin edițiile zise „O poveste... cu cântec!”) pune în undă în fiecare vineri seara, de la ora 20.30, portrete ale muzicienilor români din diaspora. Dacă nu reușiți să le urmăriți la difuzare, acestea rămân postate pe site-ul tvrplus.ro.

În Toronto, am întâlnit doi soliști români din noua generație. **Gilmar Opreșan** se încadrează în genul pop-rock, cu o activitate underground în România, dar care a renăscut în Canada, unde a emigrat alături de familie. Singur sau cu grupul Nashpa Sound, este un artist întâlnit frecvent pe afișele sărbătorilor românești din GTA, cu două discuri la activ. Mai mult, de curând a obținut un rol principal într-un musical – „Pigment a musical” – care urmează să fie jucat în săli nord-americane de renume. **Carmen Corcoz** a intrat în lumea artistică de peste ocean la 13 ani, scriind poezii, în schimb acum înregistrează un al doilea disc R&B, după un prim album cu o destinație caritabilă. Fosta Miss a diasporei române din Montreal este astăzi o vedetă care apare pe copertele revistelor de modă dar, mai mult decât orice, cântă în toate ocaziile posibile, nu în ultimul rând pentru comunitatea românească.

La Londra am dat de **Cornel Sorian**, care a erupt în topurile românești cu grupul pop-dance Stigma, devenind unul dintre pionii scenei de profil. Până în 2007, când a repornit de la zero în capitala mondială a

muzicii. Astăzi este producător al aspiranților britanici la glorie, într-un studiu de înregistrări din Soho. De ultimă oră: a fost admis la o importantă universitate specializată în producție audio film.

Stabilită din 1986 în Suedia, **Dana Dragomir** a devenit cunoscută în toată lumea ca prima interpretă

Cornel Sorian

profesionistă la nai. De când a debutat în forță cu o melodie compusă de celebrul cuplu de cantautori de la ABBA, Benny și Bjorn, totul a fost ascensiune, firește dublată de muncă pe măsură. Cântând deopotrivă „Ciocârlia” și melodii originale, moderne, un amestec de pop, world music și new age, PanDana – cum e cunoscută în cele mai multe locuri – a vândut peste un million de discuri. Emisiunea conține și un interviu cu soțul său, Klas Burling, un producător suedez care a colaborat cu superstaruri din toată lumea, începând cu Beatles.

Descendentă din familia celebrului Iacob Mureșianu, de loc din Brașov, **Ioana German** este psiholog și poet. Din 2008, înființează la Montreal asociația La Muse Héritage Musical, pentru promovarea muzicii culte, în special a celei clasice românești, colaborând deopotrivă cu artiști români și canadieni. Plus corul La Muse pe care îl și dirijează, făcând de asemenea parte din Choeur Philharmonique du Nouveau Monde, dirijat de Michel Brousseau, cu care în 2013 a întreprins un turneu în România. Un reportaj pe două continente, plin de surprize, cu un post scriptum în iulie curent, când La Muse va concerta la Casa Studenților din București!

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE UNIUNEA
COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:

Mihai COSMA
Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Șef de producție: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:

Marin Marian BĂLAȘA, Corina BURĂ,
Mihai-Alexandru CANCIOVICI, Viorel COSMA,
Norela COSTEA, Cleopatra DAVID,
Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Florian LUNGU,
Sanda MAISTOROVICI, Carmen MANEA, Doina MOGA,
Virgil OPRINA, Stephan POEN, Mariana POPESCU,
Florin-Silviu URSULESCU, Marin VELEA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect.1,
010071, România. Tel./Fax: +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-410.64.88

ISSN: 1220-742x